

***Plany zawodowe i oczekiwania uczniów
ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
z terenu powiatu nyskiego***

Powiatowy Urząd Pracy w Nysie

Badanie zrealizowane przez:

INDEKS Ośrodek Badań Społecznych

www.indeks-badania.pl

ul. Abp. Walentego Dymka 194/33, 61-245 Poznań

tel. (61) 8 55 15 75, 502 625 176

biuro@indeks-badania.pl

Poznań, kwiecień 2017

Spis treści:

Wprowadzenie.....	3
Charakterystyka lokalnego rynku pracy.....	7
System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie nyskim.....	8
Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.....	10
Stopień zadowolenia z wyboru szkoły.....	18
Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej.....	19
Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia.....	22
Uczestnictwo w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę.....	23
Plany po zakończeniu edukacji.....	25
Plany związane z kontynuowaniem edukacji.....	27
Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji.....	30
Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych.....	34
Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego.....	35
Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy.....	37
Ocena szans na zatrudnienie.....	40
Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.....	41
Oczekiwana forma zatrudnienia.....	42
Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.....	43
Oczekiwane wynagrodzenie.....	44
Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.....	44
Korzystanie z doradztwa zawodowego.....	46
Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności.....	48
Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.....	49
Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy.....	50
Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.....	51
Podsumowanie.....	52
Rekomendacje.....	61
Spis wykresów:.....	63
Spis tabel:.....	65

Wprowadzenie

Rynek pracy niestety jest jednym z przykładów obszaru, na którym występuje zjawisko dyskryminacji. Na rynku pracy widoczna jest dyskryminacja ze względu na płeć, miejsce zamieszkania oraz na wiek osoby bezrobotnej. Problem ten dotyczy zarówno osób starszych, jak i młodzieży. Stopa bezrobocia młodzieży w Polsce jest znacznie wyższa niż stopa bezrobocia ogólnego. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia Polaków w wieku 15–24 lata wynosiła na koniec 2016 roku 15,8%, podczas gdy stopa bezrobocia w tym okresie w Polsce wynosiła 8,3%. W porównaniu do innych grup wiekowych młodzież w Polsce znajduje się w trudnej sytuacji na rynku pracy. Młodzi charakteryzują się bardzo niską aktywnością zawodową (tylko 33,2% jest aktywnych zawodowo) i niskim wskaźnikiem zatrudnienia. Pracuje tylko nieco ponad co czwarta osoba w wieku 15-24 lata (26,7%), podczas gdy w grupie 25-34 lata pracuje już 78,7%, a w grupie 35-44 lata aż 83,4%. Problem bezrobocia wśród młodych absolwentów jest ściśle skorelowany z sytuacją, która występuje na lokalnym rynku pracy. Trudna sytuacja młodzieży na rynku pracy wynika przede wszystkim ze zbyt małej liczby miejsc pracy w odniesieniu do liczby osób bezrobotnych. Relatywnie wysoka stopa bezrobocia, ograniczona liczba przedsiębiorstw, brak miejsc pracy dla młodych absolwentów, determinuje częstsze migracje młodych osób. Z taką sytuacją mamy do czynienia w powiecie nyskim, gdzie ograniczony rynek pracy powoduje często migracje zarobkowe młodych osób poza granice powiatu, województwa i często kraju. Warto zauważyć, iż młode osoby mają także znaczne trudności w efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia. Młode bezrobotne osoby w wieku do 25 lat, bezrobotni absolwenci a zwłaszcza absolwenci szkół ponadgimnazjalnych od lat stanowią grupę dużego ryzyka i znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Powyższe informacje potwierdzają dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie na koniec 2016 roku liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 lat wynosiła 559, co stanowiło 11,1% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w Nysie. Na koniec 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie zarejestrowanych było 106 bezrobotnych absolwentów. Kolejnym istotnym problemem jest niedopasowanie umiejętności i kwalifikacji młodzieży do zapotrzebowania na rynku pracy, stały wzrost liczby osób z wyższym wykształceniem, brak doświadczenia zawodowego młodych ludzi, brak wzajemnej wymiany informacji między instytucjami edukacyjnymi a rynkiem pracy oraz brak nawyku całożyciowego uczenia się i stałego podnoszenia swoich umiejętności i rozwoju wiedzy. Popyt na pracę w powiecie nyskim w niektórych zawodach

objętych kształceniem w systemie szkolnym, jest wyraźnie ograniczony. W związku z powyższym konieczne jest prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Opisane zjawiska sprawiają, że młode osoby wstępujące na rynek pracy mogą mieć do niego ograniczony dostęp, natomiast młodzież zamierzająca kontynuować naukę, może dokonać wyboru kierunku kształcenia, który nie będzie zgodny z potrzebami i oczekiwaniami pracodawców. W związku z przedstawionymi informacjami niezwykle ważnym wyzwaniem dla całego systemu edukacyjnego oraz publicznych służb zatrudnienia jest przeciwdziałanie trudnej i skomplikowanej sytuacji młodych osób wstępujących na rynek pracy – w szczególności absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy nie zamierzają kontynuować już nauki.

W celu poznania planów zawodowych i oczekiwań przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, z których część będzie wkrótce wstępować na lokalny rynek pracy konieczne stało się cykliczne diagnozowanie priorytetów, planów i aspiracji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego w celu zaplanowania możliwych i właściwych działań, w taki sposób by w odpowiednim momencie pomóc młodym osobom, które nie przewidują dalszej edukacji w odnalezieniu się na rynku pracy. Przedstawione dane i informacje powinny służyć wspomaganie procesów decyzyjnych administracji lokalnej, placówek edukacyjnych oraz instytucji rynku pracy w zakresie wsparcia systemu edukacji, tak by był on skutecznym narzędziem wzrostu zatrudnienia w regionie. Wyniki powinny również przyczynić się do promocji możliwości zatrudnienia osób, które ukończyły szkołę ponadgimnazjalną i zamierzają wkroczyć na rynek pracy oraz stworzenia propozycji określonych działań i rekomendacji ukierunkowanych na aktywizację zawodową bezrobotnych absolwentów.

Badanie planów i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego zostało zrealizowane przez Ośrodek Badań Społecznych INDEKS z Poznania wśród 575 uczniów ostatnich klas uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych na terenie powiatu nyskiego. W raporcie przedstawiono najważniejsze informacje oraz wnioski dotyczące potrzeb, aspiracji zawodowo - edukacyjnych uczniów, którzy wstępować będą na nową ścieżkę edukacyjną lub zawodową.

Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie w okresie od 16.03.2017 roku do 06.04.2017 roku.

Nadrzędnym celem projektu badawczego było szczegółowe poznanie planów, a także aspiracji – zarówno edukacyjnych jak i zawodowych – uczniów ostatnich klas ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego oraz stopnia ich przygotowania do wejścia na rynek pracy.

Cele szczególne badania to między innymi: ocena szkoły, determinanty wyboru szkoły, plany edukacyjne i zawodowe uczniów, doświadczenia zawodowe, plany i preferencje dotyczące przyszłej pracy zarobkowej, subiektywna ocena przygotowania do poszukiwania pracy, sposoby poszukiwania pracy, oczekiwania finansowe, poziom kwalifikacji zawodowych, ocena szkoły jako placówki przygotowującej do podjęcia działalności gospodarczej, system doradztwa zawodowego w szkole oraz oczekiwania uczniów wobec przedstawicieli administracji publicznej w zakresie realizacji planów zawodowych.

Metodologia badań realizowanych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego

Według ustalonej z PUP w Nysie koncepcji metodologicznej, badanie przeprowadzone wśród uczniów miało charakter ilościowy i zostało zrealizowane techniką ankiety audytoryjnej – jest to najefektywniejsza technika w przypadku badań uczniów, która umożliwia jednoczesne przebadanie większej grupy respondentów. Narzędziem badawczym zastosowanym w badaniu był kwestionariusz ankiety audytoryjnej zapewniający wysoki stopień standaryzacji danych. Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta. Kwestionariusz ankiety zbudowany został w oparciu o bloki tematyczne odpowiadające przedstawionym wcześniej szczegółowym celom badania. Ankiety wypełniane były przez uczniów osobiście podczas jednej z lekcji pod nadzorem przeszkolonego ankietera, który nadzorował proces zbierania ankiet oraz wyjaśniał wszelkie wątpliwości respondentom.

Zgodnie z oczekiwaniami Zleceniodawcy – Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie badanie przeprowadzono na próbie badawczej wynoszącej minimum 575 uczniów. W toku badania przeprowadzono ankiety wśród 575 uczniów. Badaniem ankietowym zostali objęci uczniowie ostatnich klas wszystkich szkół ponadgimnazjalnych na obszarze powiatu nyskiego. Dane uzyskane w trakcie realizacji badań poddane zostały wielostopniowej analizie. W opracowaniu zaprezentowano wyniki badań pod kątem ogólnych tendencji

i średnich występujących w całej badanej zbiorowości. Opisane zostały także podgrupy badanych o największym i najmniejszym procencie odpowiedzi na dane pytanie.

Próba badawcza

Populację generalną do wyboru próby badawczej stanowili uczniowie ostatnich klas następujących szkół ponadgimnazjalnych, mieszczących się na terenie powiatu nyskiego:

- ✓ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Technicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Głuchołazach
- ✓ Liceum Ogólnokształcące w Głuchołazach
- ✓ Zespół Szkół w Paczkowie
- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Otmuchowie
- ✓ Zespół Szkół w Łambinowicach
- ✓ Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie

W badaniach ankietowych uczestniczyło łącznie 575 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Poniżej przedstawiono dobór próby badawczej.

Tabela 1. Dobór próby N=575.

Typ szkoły	Ogółem	% ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Licea ogólnokształcące	207	36,0%	138	69
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	152	26,4%	59	93
Technika	216	37,6%	118	98
Suma	575	100,0%	315	260

Wyniki badań porównano również z wynikami opracowania *Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego* przeprowadzonego w 2013, 2014 oraz 2015 roku.

Charakterystyka lokalnego rynku pracy

Powiat nyski zaliczany jest do obszarów o relatywnie wysokiej stopie bezrobocia w skali całego województwa opolskiego. Stopa bezrobocia w powiecie nyskim wyniosła na koniec 2016 roku 12,0%. Takie wyniki wskazują na występowanie problemów na lokalnym rynku pracy zarówno w zakresie zatrudnienia, podaży i popytu na pracę. W związku z mniejszą chłonnością lokalnego rynku pracy i możliwością absorpcji siły roboczej stopa bezrobocia pozostaje na wyższym poziomie niż przeciętna stopa dla województwa opolskiego i dla całego kraju, która wynosiła odpowiednio 9,0% i 8,3%. Warto jednak odnotować pozytywną zmianę w tym aspekcie. W porównaniu do danych z końca 2015 roku stopa bezrobocia zmniejszyła się o 2,3 punktu procentowego, natomiast w porównaniu do sytuacji z końca 2014 roku, stopa bezrobocia zmniejszyła się o 4,8 punktu procentowego. Na podstawie tych danych możemy mówić o istotnej tendencji zniżkowej w zakresie notowanej stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia w powiecie nyskim na koniec 2016 roku była najniższa od kilku lat. Zgodnie z danymi pochodzącymi na koniec 2016 roku zarejestrowanych było 5 027 osób bezrobotnych. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób bezrobotnych także osiągnęła najniższy poziom. W porównaniu do danych z końca 2015 roku liczba osób bezrobotnych w zmniejszyła się o 1 010 osób. Spadek liczby bezrobotnych w skali roku wyniósł aż 16,7 punktu procentowego. Takie dane obrazują skalę i dynamikę zmian na lokalnym rynku pracy w powiecie nyskim.

Wśród ogółu osób bezrobotnych, bezrobotne kobiety stanowiły na koniec grudnia 2016 roku 49,8% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych tj. 2 504 osób bezrobotnych. Według danych z końca 2016 roku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych:

- 11,1% - to bezrobotni do 25 roku życia
- 49,5% - to długotrwale bezrobotni
- 33,9% - to bezrobotni powyżej 50 roku życia
- 38,2% - to bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych
- 14,8% - to bezrobotni bez doświadczenia zawodowego
- 49,5% - to bezrobotni zamieszkali na wsi.

Bezrobocie w powiecie jest zróżnicowane terytorialnie z uwzględnieniem liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie danej gminy powiatu nyskiego. Na koniec 2016 roku największą liczbą osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy Nisy 1 903 osoby oraz Głuchołaz 1 049 osób.

System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie nyskim

Na terenie powiatu nyskiego w 2017 roku funkcjonują następujące jednostki kształcenia ponadgimnazjalnego:

- ✓ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Technicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Głuchołazach
- ✓ Liceum Ogólnokształcące w Głuchołazach
- ✓ Zespół Szkół w Paczkowie
- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Otmuchowie
- ✓ Zespół Szkół w Łambinowicach
- ✓ Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie

Powiat nyski z punktu widzenia struktury i możliwości kształcenia jest wyraźnie zróżnicowany. W powiecie dostrzegane są istotne różnice zarówno w poziomie skolaryzacji, czy też liczbie uczniów kończących edukację w poszczególnych typach szkół ponadgimnazjalnych. Według danych na poziomie edukacji ponadgimnazjalnej widoczna jest koncentracja uczniów w szkołach ogólnokształcących oraz w szkołach zawodowych i ogólnozawodowych, czyli tych szkołach, które kończą się egzaminem maturalnym. W celu szczegółowej analizy szkolnictwa na poziomie ponadgimnazjalnym posłużono się wskaźnikiem skolaryzacji netto – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Należy zwrócić uwagę na kilka interesujących kwestii.

- Współczynnik skolaryzacji netto dla zasadniczych szkół zawodowych w podregionie nyskim, jest wyższy niż w skali całego kraju i pozostaje na zbliżonym poziomie do danych z województwa opolskiego.

- Współczynnik skolaryzacji netto dla liceów ogólnokształcących dla podregionu nyskiego jest niższy niż w województwie opolskim i jest wyraźnie niższy niż w skali kraju.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół zawodowych i ogólnozawodowych w podregionie nyskim jest także niższy od wskaźników w województwie opolskim oraz w kraju.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół policealnych jest niższy w podregionie nyskim niż w skali kraju i w województwie opolskim.

Tabela 2. Współczynnik skolaryzacji netto w Polsce, województwie opolskim oraz podregionie nyskim. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO			
Typ szkoły	POLSKA	OPOLSKIE	Podregion nyski
zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)	12,99	16,02	15,49
licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	42,82	33,86	31,36
szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)	32,84	35,18	31,36
szkoły policealne (wiek 19-21 lat)	6,22	4,35	3,78

Na przestrzeni ostatnich kilku lat nastąpiły zmiany w strukturze kształcenia na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego w powiecie nyskim. W okresie ostatnich kilku lat wyraźnie zmniejsza się współczynnik solaryzacji w przypadku liceów ogólnokształcących, chociaż w ostatnim roku współczynnik nieznacznie zwiększył się. W ostatnim roku zaobserwowano wzrost wskaźnika w przypadku pozostałych typów szkół.

Tabela 3. Współczynnik skolaryzacji netto w podregionie nyskim w latach 2009 - 2015. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)	16,30	16,15	15,83	15,51	15,74	15,29	15,49
licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	35,11	36,00	36,08	35,95	34,71	30,57	31,36
szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)	30,86	29,59	28,24	28,20	28,80	28,58	31,36
szkoły policealne (wiek 19-21 lat)	5,14	4,24	3,90	3,51	3,71	3,16	3,78

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Systemu Informacji Oświatowej liczba absolwentów na koniec grudnia 2016 roku w powiecie nyskim wynosiła 1 577 osób, w tym 638 osób ukończyło liceum ogólnokształcące, 349 absolwentów ukończyło technikum, 301 osób szkołę policealną, 270 osób zasadniczą szkołę zawodową, oraz 19 osoby szkołę przysposabiającą do pracy. Liczba absolwentów, którzy w 2016 roku zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe wynosiła 409. Liczba bezrobotnych absolwentów na koniec grudnia 2016 roku wynosiła 106.

Bardzo ważnym miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów/kierunków nauki i szkół, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy jest wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów. Powyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły stanowią bezrobotni absolwenci w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły. Miernik przyjmuje wartości od 0% (oznacza brak bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100% (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższe wskaźnik przyjmuje wartości, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż jej absolwenci znajdują zatrudnienie w ciągu 6 lub 11 miesięcy od ukończenia szkoły. Powyższa analiza ma na celu sprawdzenie, w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed koniecznością długotrwałego pozostawania w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne.

Uwzględniając wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów wynika, że najtrudniejsza sytuacja dotyczy absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Wskaźnik w przypadku zasadniczych szkół zawodowych wynosił na koniec 2016 roku – 33,7%. Bardziej dostosowani do potrzeb rynku pracy wydają się być absolwenci technikum. Wskaźnik frakcji w przypadku technikum wynosił na koniec 2016 roku – 16,5%. Najniższe wartości wskaźnik przyjmował w przypadku liceum ogólnokształcącego - 5,2% oraz szkoły policealnej – 3,0%.

Tabela 4. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku.

Typ szkoły	Liczba absolwentów w 2015 roku		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	Ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia 2016 roku	stan na koniec grudnia 2016 roku
zasadnicza szkoła zawodowa	270	92	31	33,70%
szkoła przysposabiająca do pracy	19		0	
technikum	349	224	37	16,52%
liceum ogólnokształcące	638		33	5,17%
liceum profilowane			0	
liceum uzupełniające			0	
szkoła policealna	301	93	5	2,99%

Uwzględniając elementarne grupy zawodów, które w 2016 roku uzyskali absolwenci w szkołach zlokalizowanych na terenie powiatu nyskiego wynika, że największa liczba absolwentów zdobyła takie zawody jak: recepcjoniści hotelowi – 40 osób, technicy weterynarii – 36, kosmetyczki i pokrewni – 30, technicy mechanicy – 26, technicy wsparcia informatycznego i technicznego – 26, sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 24, kucharze – 20 oraz technicy elektronicy i pokrewni – 20.

Najwięcej bezrobotnych absolwentów na koniec 2016 roku zanotowano w takich zawodach jak: recepcjoniści hotelowi – 5 bezrobotnych, sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) - 4, fryzjerzy - 4, technicy elektronicy i pokrewni - 3, technicy wsparcia informatycznego i technicznego - 2, kucharze - 2, szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych - 2, mechanicy pojazdów samochodowych – 2, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych - 2, technicy rolnictwa i pokrewni - 2, technicy elektrycy - 2 oraz konsultanci i inni pracownicy biur podróży – 2.

Kolejnym elementem analizy sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na rynku pracy jest obliczenie wskaźnika frakcji absolwentów wśród bezrobotnych. Kalkulacja tego wskaźnika ma na celu wskazanie jak wysoki jest odsetek bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów (w przypadku absolwentów szkół

ponadgimnazjalnych) bądź w danym kierunku kształcenia (w przypadku absolwentów szkół wyższych). Wskaźnik informuje, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią bezrobotni absolwenci. Miernik przyjmuje wartości od 0% (brak absolwentów wśród bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia) do 100% (sytuacja, w której każdy bezrobotny w opisywanej elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia to bezrobotny absolwent). Wskaźnik może wskazywać na łatwości szybkość znalezienia pracy wśród absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia tj. w jakim stopniu absolwenci zasilają grono bezrobotnych.

Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów odnotowano na koniec 2016 roku wśród takich elementarnych grupach zawodów jak: technicy farmaceutyczni - 50,0%, konsultanci i inni pracownicy biur podróży - 28,6%, technicy elektrycy - 25,0%, technicy rolnictwa i pokrewni - 20,0%, technicy fizjoterapii i masażyści - 20,0%, sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) - 16,7%, murarze i pokrewni - 16,6%, mechanicy pojazdów samochodowych - 15,4% oraz średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych - 15,4%.

Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych na koniec 2016 roku wystąpił w takich elementarnych grupach zawodów jak: technicy fizjoterapii i masażyści - 100,0%, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni - 100,0%, technicy elektronicy i pokrewni - 75,0%, technicy farmaceutyczni - 50,0%, konsultanci i inni pracownicy biur podróży - 50,0%, szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych - 50,0%, technicy weterynarii - 50,0%, technicy elektrycy - 40,0%, recepcjoniści hotelowi - 35,7%, fryzjerzy - 26,7%, technicy rolnictwa i pokrewni - 25,0%, kosmetyczki i pokrewni - 25,0% oraz ogrodnicy - 25,0%.

Tabela 5. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów na koniec 2016 roku.

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
Recepcjoniści hotelowi	40	40	5	14	12,50%	35,71%
Technicy weterynarii	36	36	1	2	2,78%	50,00%
Kosmetyczki i pokrewni	30	30	1	4	3,33%	25,00%
Technicy mechanicy	26	26	1	8	3,85%	12,50%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	26	26	2	12	7,69%	16,67%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	24	24	4	76	16,67%	5,26%
Kucharze	20	20	2	23	10,00%	8,70%
Technicy elektrycy i pokrewni	20	20	3	4	15,00%	75,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	16	16	2	4	12,50%	50,00%
Mechanicy pojazdów samochodowych	13	13	2	34	15,38%	5,88%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	13	13	1	6	7,69%	16,67%
Spedytorzy i pokrewni	13	13	0	1	0,00%	0,00%
Technicy budownictwa	13	13	1	5	7,69%	20,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	13	13	2	11	15,38%	18,18%
Elektromechanicy i elektrycy	11	11	0	16	0,00%	0,00%
Technicy technologii żywności	11	11	0	3	0,00%	0,00%
Technicy rolnictwa i pokrewni	10	10	2	8	20,00%	25,00%
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	10	10	0	1	0,00%	0,00%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	10	10	0	0		
Pomocniczy personel medyczny	8	8	0	1	0,00%	0,00%
Technicy elektrycy	8	8	2	5	25,00%	40,00%
Elektrycy budowlani i pokrewni	7	7	0	1	0,00%	0,00%
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	7	7	2	4	28,57%	50,00%
Ślusarze i pokrewni	7	7	1	25	14,29%	4,00%
Murarze i pokrewni	6	6	1	16	16,67%	6,25%
Technicy fizjoterapii i masażyści	5	5	1	1	20,00%	100,00%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2	2	0	1	0,00%	0,00%
Technicy farmaceutyczni	2	2	1	2	50,00%	50,00%
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	1	1	0	3	0,00%	0,00%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1	1	0	25	0,00%	0,00%

Blacharze			0	2		0,00%
Ceramicy i pokrewni			0	3		0,00%
Cieśle i stolarze budowlani			0	3		0,00%
Dietetycy i żywieniowcy			0	2		0,00%
Fotografowie			0	1		0,00%
Fryzjerzy			4	15		26,67%
Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni			0	1		0,00%
Hodowcy drobiu			0	1		0,00%
Hydraulicy i monterzy rurociągów			0	3		0,00%
Kelnerzy			0	2		0,00%
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni			1	21		4,76%
Lakiernicy			0	1		0,00%
Malarze budowlani i pokrewni			0	5		0,00%
Marynarze i pokrewni (z wyłączeniem sił zbrojnych)			0	1		0,00%
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni			0	1		0,00%
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych			0	10		0,00%
Mechanicy precyzyjni			0	2		0,00%
Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych			0	2		0,00%
Ogrodnicy			1	4		25,00%
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych			0	1		0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych			0	4		0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni			1	1		100,00%
Operatorzy urządzeń teleinformatycznych			0	1		0,00%
Pracownicy obsługi biurowej			0	1		0,00%
Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej			0	3		0,00%
Robotnicy obróbki kamienia			0	1		0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej			0	3		0,00%
Rolnicy upraw mieszanych			0	1		0,00%
Specjaliści do spraw reklamy i marketingu			0	1		0,00%
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka			0	1		0,00%
Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani			0	1		0,00%
Stolarze meblowi i pokrewni			1	33		3,03%
Strażacy			0	1		0,00%
Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni			0	1		0,00%
Technicy leśnictwa			0	5		0,00%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani			0	6		0,00%
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni			0	10		0,00%

WYNIKI BADAŃ:
***Plany zawodowe i oczekiwania uczniów
ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
z terenu powiatu nyskiego***

Charakterystyka badanej próby

W badaniu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych brało udział 54,8% kobiet i 45,2% mężczyzn. Taki udział w przybliżeniu odzwierciedla tendencję w strukturze uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Zbliżony odsetek uczniów uczęszcza do techniku oraz do liceum ogólnokształcącego odpowiednio 37,6% oraz 36,0%. W badaniach brali udział także uczniowie z ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 26,4% ogółu uczestników badania.

W poniższej tabeli przedstawiono dobór próby zastosowany podczas badania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim z punktu widzenia profilu szkoły ponadgimnazjalnej oraz płci uczniów. Zgodnie z przedstawionymi danymi kobiety wyraźnie dominowały wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 66,7% oraz w technikach – 54,8%. W zasadniczych szkołach zawodowych odsetek ankietowanych mężczyzn wynosił 61,2%.

Tabela 6. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć

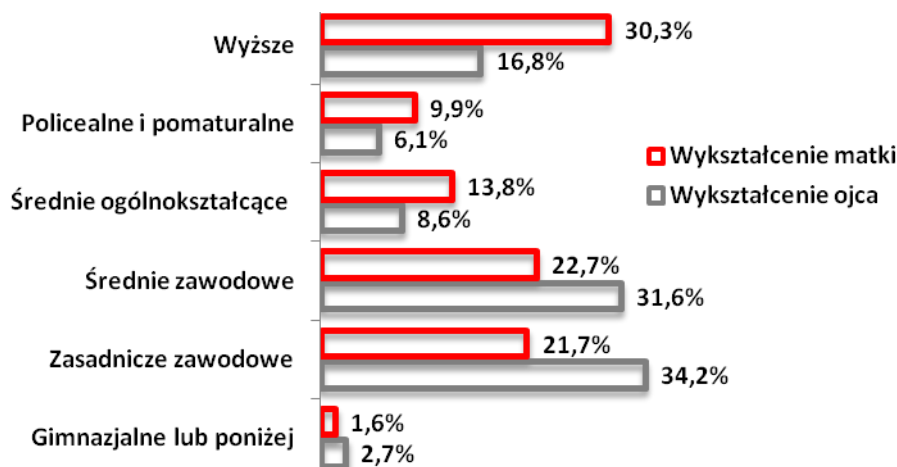
Typ szkoły	Ogółem	% ogółem	Kobiety	% Kobiety	Mężczyźni	% Mężczyźni
Licea ogólnokształcące	207	36,0%	138	66,7%	69	33,3%
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	152	26,4%	59	38,8%	93	61,2%
Technika	216	37,6%	118	54,6%	98	45,4%
Suma	575	100,00%	315	54,8%	260	45,2%

Zdecydowanie największy odsetek ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta i gminy Nysa – 39,1% ogółu badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie mieszkający w mieście i gminie Głuchołazy to 17,3% ogółu uczestników badania. W badaniach uczestniczyło 7,3% uczniów mieszkających na terenie innego powiatu, 6,8% mieszkańców gminy Otmuchów oraz 5,4% gminy Skoroszyce.

Uczniowie uczestniczący w badaniu wskazywali także poziom wykształcenia swoich rodziców. Pytania dotyczące wykształcenia rodziców zostały zadane w celu poszukiwania zależności pomiędzy wykształceniem rodziców, a wyborem ścieżki edukacyjnej dzieci - poziomem wykształcenia rodziców badanych uczniów, a uzyskanym wykształceniem przez dzieci. Na wykresie przedstawione zostało wykształcenie rodziców/rodzica – respondentów biorących udział w badaniu. Według danych największy odsetek ojców, posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 34,2% oraz średnie zawodowe – 31,6%. Część ojców ankietowanych uczniów – 16,8% legitymuje się wykształceniem wyższym. Deklarowany

poziom wykształcenia matek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych jest wyższy niż poziom wykształcenia ojców. Największy odsetek matek posiada wykształcenie wyższe 30,3%. Wykształceniem średnim zawodowym legitymuje się 22,7% matek ankietyowanych osób natomiast zasadniczym zawodowym - 21,7%.

Rysunek 1. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=575, w %)

Poniżej przedstawiona została korelacja pomiędzy wykształceniem rodziców/rodzica a typem szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają respondenci. Przedstawione dane należy traktować jako wskaźnik występowania swoistego rodzaju mechanizmu dziedziczenia statusu. Większość badanych uczniów zdobywa wykształcenie na zbliżonym poziomie co ich rodzice i zapewne w najbliższym czasie będzie aspirowała do zdobycia jeszcze wyższego poziomu wykształcenia.

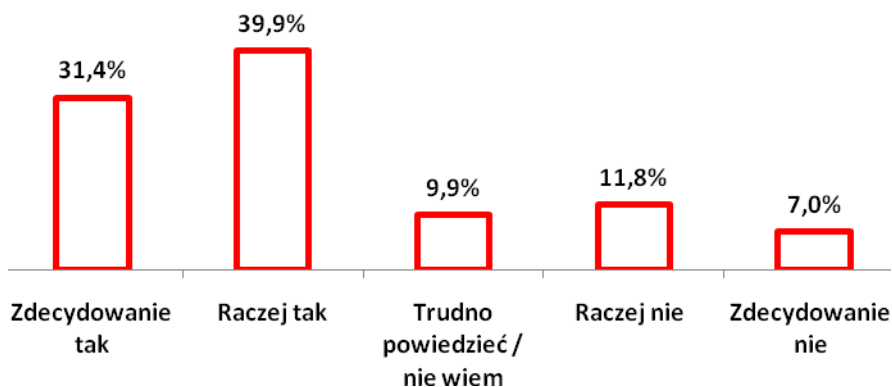
Tabela 7. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.

Wykształcenie	Liceum ogólnokształcące		Zasadnicza szkoła zawodowa		Technikum	
	Wykształcenie matki	Wykształcenie ojca	Wykształcenie matki	Wykształcenie ojca	Wykształcenie matki	Wykształcenie ojca
Gimnazjalne lub poniżej	1,5%	2,5%	2,7%	3,4%	0,9%	2,4%
Zasadnicze zawodowe	10,3%	20,3%	36,7%	48,6%	22,1%	37,4%
Średnie zawodowe	18,6%	30,7%	21,1%	24,7%	27,7%	37,4%
Średnie ogólnokształcące	10,8%	8,4%	17,7%	10,3%	14,1%	7,6%
Policealne i pomaturalne	9,3%	7,4%	8,2%	4,8%	11,7%	5,7%
Wyższe	49,5%	30,7%	13,6%	8,2%	23,5%	9,5%

Stopień zadowolenia z wyboru szkoły

Zgodnie z prezentowanymi wynikami badania okazuje się, że zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest zadowolona z wyboru szkoły, do której obecnie uczęszcza. Pozytywne opinie wskazało aż 71,3% badanych uczniów. Na ten odsetek składały się opinie *raczej tak*, którą wymieniło 39,9% badanych oraz *zdecydowanie tak* - 31,4% wszystkich wskazań. Zdecydowana większość uczniów, którzy kończą edukację na tym poziomie podjęło słuszną, w ich opinii decyzję dotyczącą kierunku edukacji. Większość badanych respondentów prawdopodobnie podjęłaby taką samą decyzję dotyczącą wyboru szkoły i ścieżki edukacyjnej. Negatywne opinie oznaczające brak zadowolenia z wybranej szkoły oraz kierunku kształcenia wymieniło łącznie 18,8% badanych, w tym 11,8% badanych wskazało odpowiedź *raczej nie*, natomiast 7,0% odpowiedź - *zdecydowanie nie*. Odpowiedź *trudno powiedzieć* wymieniło 9,9% uczniów. W porównaniu z badaniem przeprowadzonym w 2015, 2014 i 2013 roku globalna ocena nie uległa istotnym zmianom. Odnotowano nieznaczny – 0,9% wzrost ogółu pozytywnych ocen w porównaniu do danych z 2015 oraz minimalny wzrost negatywnych ocen – o 0,9% w porównaniu do danych z 2014 roku i 1,2% do danych z 2013 roku.

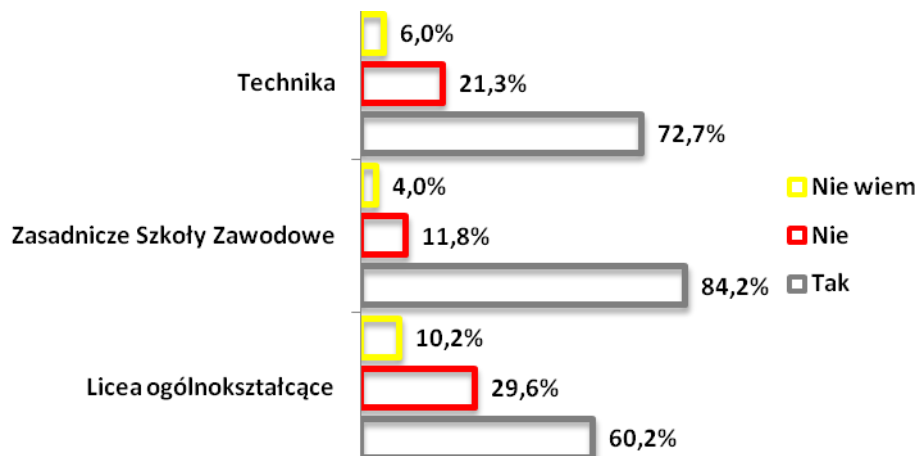
Rysunek 2. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?

Poniżej dokonano porównania stopnia zadowolenia uczniów uczęszczających do różnych typów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. W większości typów szkół ponadgimnazjalnych przeważały pozytywne oceny dotyczące wyboru danej szkoły. Najbardziej zadowoleni z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej byli uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 84,2% oraz uczniowie technikum – 72,7%. Najmniej zadowoleni z wyboru szkoły byli uczniowie uczęszczający do liceum ogólnokształcącego – 60,2%. W porównaniu do badań przeprowadzonych w latach ubiegłych tym razem to mężczyźni

- 76,5% wskazań byli zdecydowanie bardziej zadowoleni z wyboru danej szkoły niż kobiety
- 66,7% pozytywnych wskazań.

Rysunek 3. Stopień zadowolenia z wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.

W porównaniu do badań przeprowadzonych w 2015 roku wzrosło zadowolenie z wyboru szkoły przyszłych absolwentów technikum – wzrost pozytywnych wskazań o 8,9% oraz uczniów uczęszczających do ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – wzrost o 5,8%. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2015 roku zdecydowanie o 14,3% zmniejszył się odsetek pozytywnych wskazań uczniów liceum ogólnokształcącego. Takie dane wynikają z coraz bardziej pozytywnego wizerunku kształcenia zawodowego oraz zwiększenia liczby ofert pracy skierowanych do osób posiadających wykształcenie zawodowe.

Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej

Jak wykazały poprzednie analizy młodzież uczestnicząca w badaniu jest w zdecydowanej większości przeświadczona o właściwym wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej. Istotnym celem badawczym było także wskazanie tych czynników, które determinują wybór określonego typu szkoły ponadgimnazjalnej. Wybór określonej szkoły implikuje schemat dalszej edukacji i pozycjonuje szanse na zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. W celu poznania najważniejszych elementów decydujących o wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej przez respondentów, uczestnikom badania przedstawiono listę 14 kluczowych stwierdzeń dotyczących powodów podjęcia nauki w szkole ponadgimnazjalnej, z której badani mogli wybrać 3 najistotniejsze. W związku z możliwością wskazania większej liczby odpowiedzi, suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%. Wśród najważniejszych

determinantów wyboru danej szkoły najczęściej wskazywanych było pięć: lokalizacja szkoły – 27,7% wszystkich wskazań, możliwość zdobycia zawodu – 26,3%, interesujący kierunek specjalność – 25,9%, zainteresowania – 24,2% oraz opinia znajomych, kolegów - 22,8%. Prezentowane wyniki oznaczają, że część uczniów dokonała świadomego wyboru danego kierunku edukacji. Warto jednak zauważyć, iż duża część badanych uczniów wybiera szkołę ze względów pragmatycznych związanych z odległością szkoły od miejsca zamieszkania lub z opinią znajomych. Inne ważne czynniki wyboru danej szkoły związane są z perspektywą podjęcia pracy po ukończeniu szkoły – 20,5% wskazań, poziomem nauczania w danej szkoły – 19,0%, możliwością odbycia praktyk zawodowych – 15,0%. Uczniowie decydują się na wybór danej szkoły także ze względu na prestiż szkoły – 12,7%, zwiększone szanse zakwalifikowania się na studia po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 12,5% oraz ze względu na opinie rodziców – 11,1%. Pozostałe aspekty decydujące o wyborze danej szkoły przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Rysunek 4. Co zadecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?

Determinanty wyboru szkoły ponadgimnazjalnej przez uczniów ostatnich klas zmieniły się w porównaniu do badań przeprowadzonych w 2015, 2014 i 2013 roku. Tym samym czynnikom przypisana została inna ranga. W przypadku badań przeprowadzonych w 2017 roku widoczne jest większe znaczenie czynników związanych ze świadomym wyborem danej ścieżki edukacyjno – zawodowej i świadomym wyborem szkoły z uwzględnieniem dalszej perspektywy zawodowej przez przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela 8. Determinanty wyboru szkoły, porównanie z wynikami badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017.

Determinanty wyboru szkoły				
	2017	2015	2014	2013
Dobra lokalizacja szkoły	27,7%	28,6%	32,2%	27,4%
Opinia znajomych, kolegów	22,8%	30,8%	30,6%	25,4%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	25,9%	23,8%	23,2%	20,6%
Możliwość zdobycia zawodu	26,3%	25,4%	23,0%	21,0%
Zainteresowania	24,2%	22,2%	20,4%	19,4%
Poziom nauczania	19,0%	21,8%	20,4%	18,8%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	20,5%	21,8%	17,8%	14,0%
Możliwość bezpłatnej nauki	15,0%	8,4%	15,4%	15,4%
Większe szanse dostania się na studia	12,5%	17,4%	13,0%	14,2%
Prestiż szkoły	12,7%	16,4%	12,6%	13,6%
Opinia rodziców	11,1%	10,4%	10,2%	13,8%

Okazuje się, że determinanty wyboru danego typu szkoły zdecydowanie różnią się w zależności od typu szkoły, do której uczęszczają ankietowani uczniowie. Przedstawiona analiza ukazuje istotne korelacje i różnice w rozkładzie akcentów związanych z wyborem danego rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej. Inne są motywy wyboru szkoły dokonywane przez uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników czy też liceów ogólnokształcących. Dla respondentów kształcących się w liceach ogólnokształcących, w odróżnieniu od przedstawicieli techników i zasadniczych szkół zawodowych najważniejsze znaczenie w wyborze szkoły odgrywa przede wszystkim: większe szanse dostania się na studia, opinia rodziców, opinia znajomych, kolegów, poziom nauczania, prestiż szkoły oraz dobra lokalizacja szkoły. Dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ważniejszymi czynnikami wyboru szkoły, niż dla uczniów innych typów szkół są: możliwość bezpłatnej nauki, perspektywa praktyk zawodowych, informacje o zdawalności egzaminów oraz warunki lokalowe. Natomiast dla uczniów kształcących się w technicach ważniejsze, niż dla uczniów innych typów szkół znaczenie odgrywają takie aspekty jak: zainteresowania, perspektywy pracy po ukończeniu szkoły, interesujący(a) kierunek / specjalność oraz możliwość zdobycia zawodu.

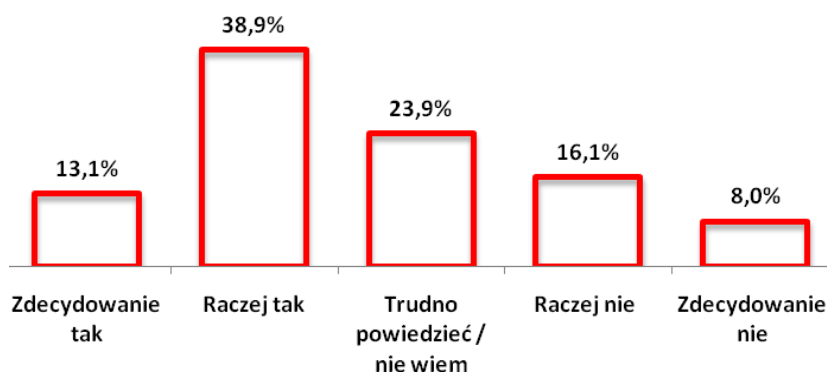
Tabela 9. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.

	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
Zainteresowania	15,9%	28,3%	29,2%
Większe szanse dostania się na studia	27,1%	3,3%	5,1%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	4,3%	28,3%	30,6%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	19,3%	15,1%	39,8%
Możliwość bezpłatnej nauki	6,8%	11,2%	11,1%
Opinia rodziców	15,9%	6,6%	9,7%
Opinia znajomych, kolegów	34,3%	17,1%	15,7%
Perspektywa praktyk zawodowych	1,0%	23,0%	4,2%
Informacje o zdawalności egzaminów	2,4%	3,9%	2,3%
Poziom nauczania	40,6%	5,9%	7,4%
Prestż szkoły	26,6%	3,3%	6,0%
Możliwość zdobycia zawodu	2,4%	35,5%	42,6%
Dobra lokalizacja szkoły	37,7%	28,3%	17,6%
Warunki lokalowe	3,9%	5,3%	3,2%

Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia

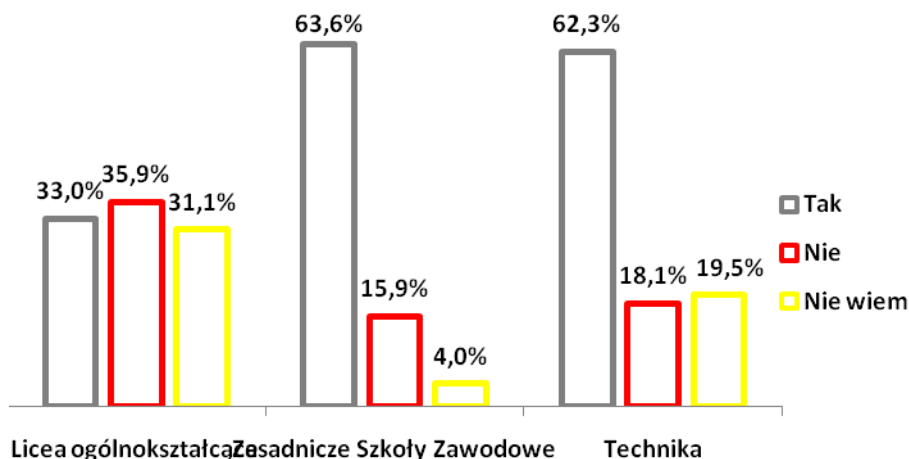
Ponad połowa uczniów ostatnich klasach szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych w powiecie nyskim – łącznie 52,0% uważa, że szkoła, do której uczęszcza w odpowiedni sposób przygotowuje do podjęcia zatrudnienia i poruszania się na rynku pracy. Zgodnie z przedstawionymi danymi odpowiedź *raczej tak* wymieniło 38,9% natomiast odpowiedź *zdecydowanie tak* wskazało 13,1% ankietowanych. Odmiennego zdania było 24,1% uczestników badania, którzy twierdzą, że szkoła, do której uczęszczają nie przygotowuje w sposób odpowiedni do podjęcia zatrudnienia. Część badanych uczniów – 23,9% nie potrafi określić, czy szkoła w odpowiedni sposób kształci w zakresie poszukiwania. W porównaniu do danych z 2015 roku o 1,6% zwiększył się odsetek pozytywnych odpowiedzi.

Rysunek 5. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?

W celu bardziej precyzyjnego określenia przygotowania uczniów do podjęcia zatrudnienia dokonano szczegółowej analizy rozkładu odpowiedzi z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczają ankietowani. Po zastosowaniu podziału z uwzględnieniem rodzaju szkoły, do której uczęszczają uczniowie wynika, że w opinii respondentów - liceum ogólnokształcące najgorzej przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Taką opinię wyraziło, aż 35,9% respondentów kształcących się w liceach, którzy uważają, że taka szkoła nie przygotowuje w odpowiedni sposób do podjęcia zatrudnienia. Szkołą, która w najlepszy sposób przygotowuje do podjęcia zatrudnienia jest w równym stopniu zasadnicza szkoła zawodowa oraz technikum. Według danych aż 63,6% uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych oraz 62,3% uczniów technikum uważa, że tego typu szkoły w sposób najlepszy przygotowują do podjęcia zatrudnienia. Ze względu na znaczny odsetek negatywnych opinii wśród uczniów liceów ogólnokształcących dotyczących odpowiedniego przygotowania absolwentów do podjęcia zatrudnienia, niezbędne wydaje się dalsze realizowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego, poradnictwa zawodowego, poruszaniu się na rynku pracy oraz wyznaczania ścieżki edukacyjno – zawodowej dla absolwentów liceów, którzy nie zamierzają kontynuować nauki.

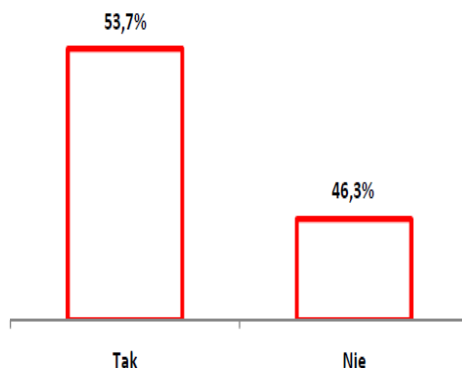
Rysunek 6. Przygotowanie do podjęcia zatrudnienia a typ szkoły.

Uczestnictwo w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę

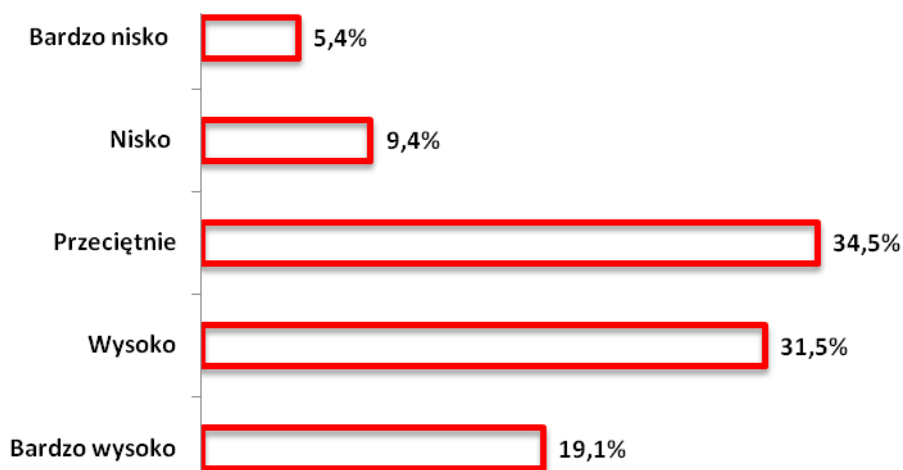
Kolejny blok pytań dotyczył uczestnictwa respondentów w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę oraz oceny tych zajęć. Według danych 53,7% uczniów uczestniczących w badaniu brała udziału w takich zajęciach.

Rysunek 7. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?

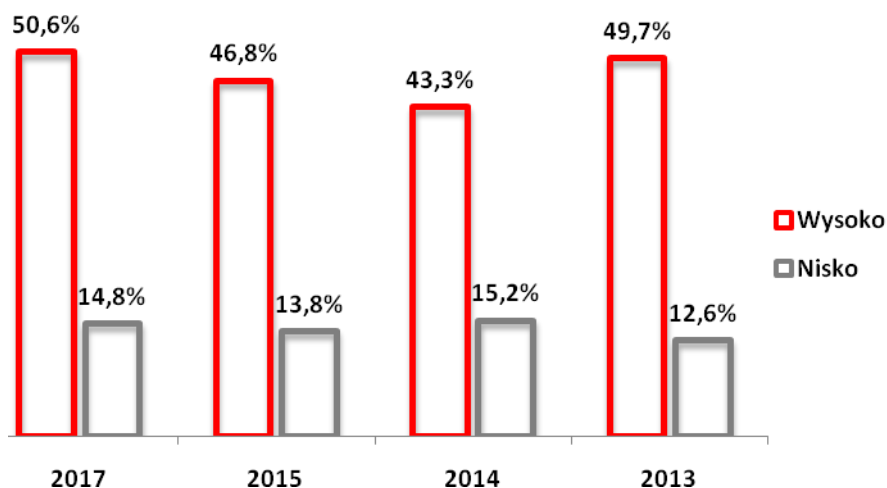
Uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę poproszono o ocenę przydatności tego typu zajęć w dalszej karierze zawodowej. W przypadku ogółu uczniów widoczna jest przewaga ocen pozytywnych – wskazujących na przydatność praktyk zawodowych i zajęć praktycznych, w porównaniu z ocenami negatywnymi. Największy odsetek uczniów, którzy brali udział w praktykach zawodowych ocenia ich przydatność w dalszej karierze zawodowej przeciętnie – 39,4% odpowiedzi. Pozytywne odpowiedzi wskazało łącznie 50,6% respondentów, w tym odpowiedź *wysoko* wymieniło 31,5% badanych, natomiast *bardzo wysoko* – 19,1% badanych. Negatywne opinie wymieniło łącznie 14,8% badanych.

Rysunek 8. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?

Poniżej przedstawiono zbiorcze wyniki dotyczące przydatności praktyk zawodowych dokonane przez uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w badaniach przeprowadzonych w latach 2013, 2014, 2015 i 2017. Według danych praktyki zawodowe najwyżej ocenili uczniowie w 2013 i 2017 roku.

Rysunek 9. Ocena przydatności praktyk zawodowych. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017.

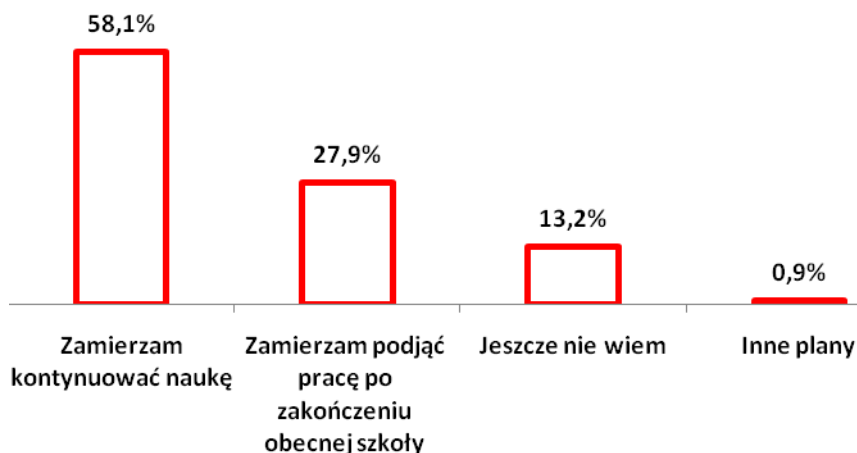
Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników. Według danych 51,3% uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych wysoko lub bardzo wysoko ocenia efektywność praktycznego nabywania umiejętności zawodowych. Pozytywne oceny wskazane przez uczniów techników wyniosły 44,4%.

Plany po zakończeniu edukacji

W niniejszej części opracowania przedstawiono istotne zagadnienia związane z dalszymi planami i oczekiwaniami uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Zgodnie z przedstawionymi danymi zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 58,1% zamierza kontynuować naukę po zakończeniu szkoły. Okazuje się, że naukę planuje kontynuować zdecydowanie większy odsetek kobiet – 65,1%, niż mężczyzn – 48,5%. Dalszą naukę po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej planują niemal wszyscy uczniowie liceów ogólnokształcących – 90,3%. Odsetek uczniów planujących kontynuowanie nauki po ukończeniu edukacji w technikum wynosił 42,6%, natomiast po ukończeniu edukacji w zasadniczej szkole zawodowej – 34,2%. Pracę po zakończeniu nauki w obecnej szkole

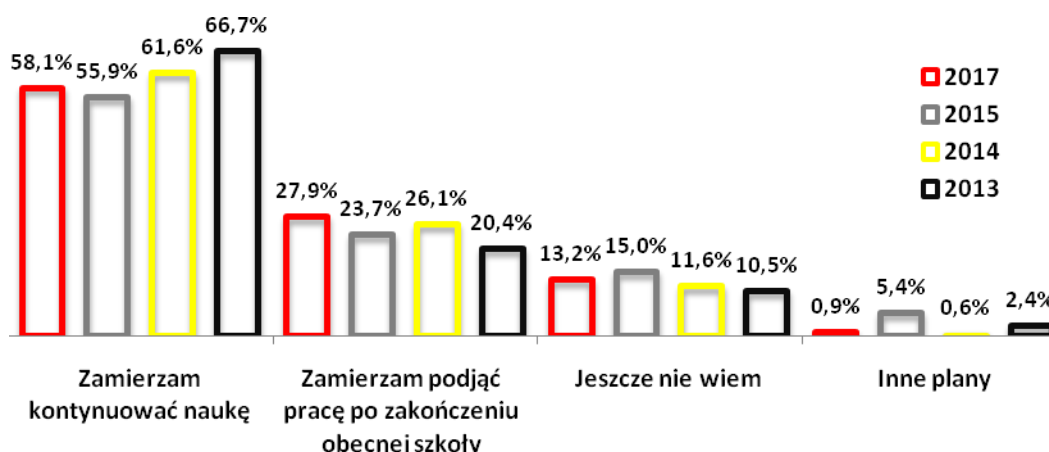
zamierza podjąć - 27,9% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego biorących udział w badaniu. Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową zdecydowanie dominują mężczyźni – 52,3%. Według danych 26,2% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły. Pracę zawodową zamierza rozpocząć 48,0% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 36,6% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł tylko 3,3%. Według danych 13,2% uczestników badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Taki wynik w pewnym stopniu może oznaczać na niewystarczający poziom doradztwa zawodowo - edukacyjnego w szkołach ponadgimnazjalnych, ponieważ kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły tak znaczny odsetek uczniów nie jest pewnych, czy chce zakończyć, czy kontynuować swoją karierę edukacyjną. Odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej był najwyższy wśród uczniów techników i wynosił 19,4%. Procentowy udział osób niezdecydowanych co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej wyniósł wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 15,7%, natomiast wśród uczniów liceów ogólnokształcących zaledwie 4,3%.

Rysunek 10. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?

Warto zauważyć, iż od 2013 roku zmniejsza się sukcesywnie odsetek osób zamierzających kontynuować naukę, jednocześnie zwiększa się odsetek uczniów planujących podjąć pracę po zakończeniu nauki.

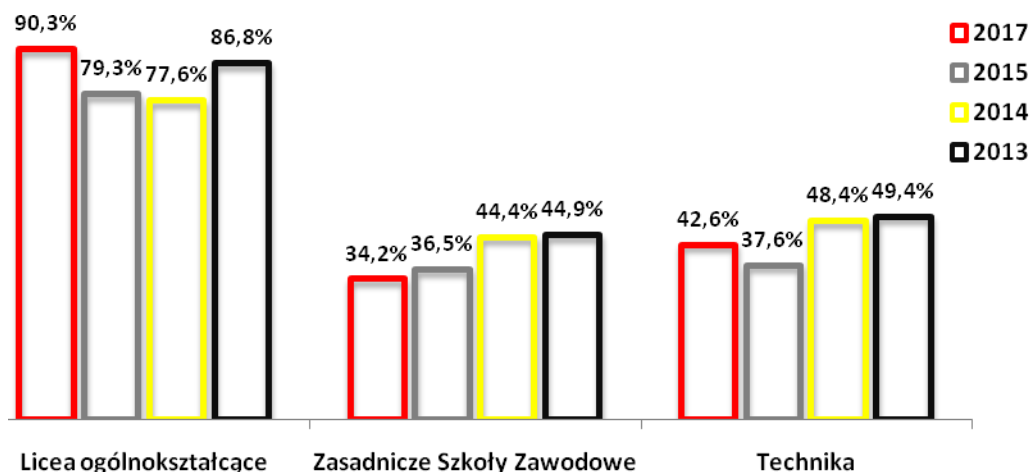
Rysunek 11. Plany po zakończeniu nauki. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.

Plany związane z kontynuowaniem edukacji

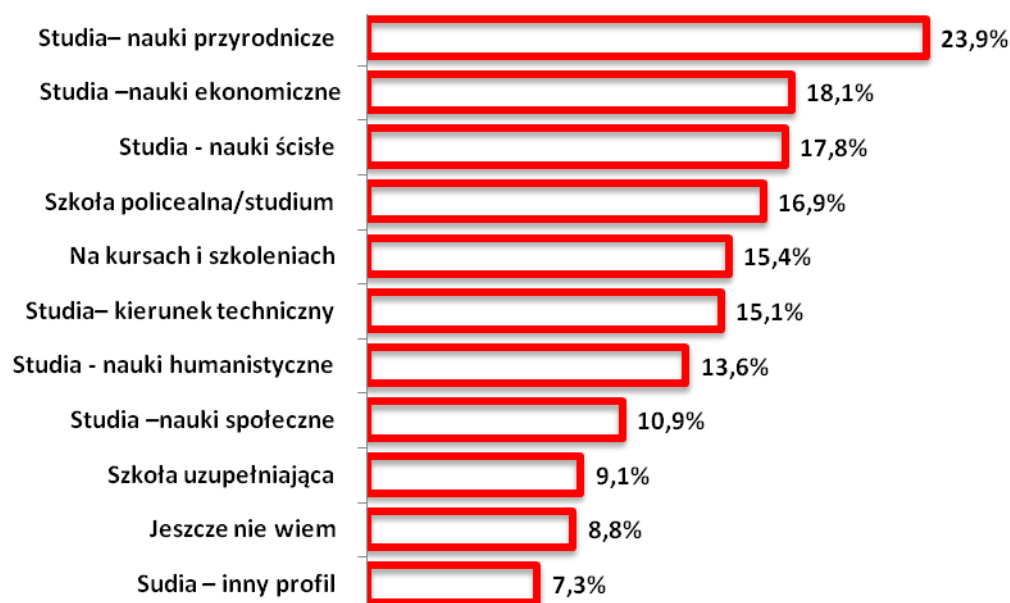
Niemal wszyscy uczniowie, kończący liceum ogólnokształcące zamierzają kontynuować naukę. Przyszli absolwenci liceów ogólnokształcących niemal jedomyślnie preferują dalszą edukację (o wiele częściej niż pozostali badani). Według danych 90,3% licealistów chce kontynuować naukę po zakończeniu edukacji w obecnej szkole. Plany dotyczące dalszej edukacji wskazało 42,6% uczniów techników i 34,2% przyszłych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. W porównaniu do danych z badań przeprowadzonych w latach 2013 - 2015 roku należy odnotować wyraźne zwiększenie zainteresowania kontynuowaniem nauki wśród uczniów liceum ogólnokształcącego oraz zmniejszenie odsetka osób zainteresowanych kontynuowaniem nauki po ukończeniu nauki w zasadniczej szkole zawodowej.

Rysunek 12. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.

Wśród uczniów, którzy zamierzają się dalej kształcić przeważają uczniowie szkół ogólnokształcących, którzy po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej nie mają konkretnego zawodu. Respondentów, którzy planują dalszą edukację zapytano o planowaną formę dalszej edukacji. Każdy z ankietowanych mógł wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym największy odsetek zamierza studiować kierunki przyrodnicze – 23,9%, ekonomiczne – 18,1% oraz ścisłe – 17,8%. Znaczący odsetek badanych 16,9% chciałby rozpocząć naukę w szkole policealnej lub studium – 16,9% oraz kształcić się na kursach i szkoleniach – 15,4%. Według danych 15,1% respondentów zamierza studiować kierunki techniczne – 15,1%, nauki humanistyczne – 13,6% oraz nauki społeczne – 10,9%. Naukę w szkole uzupełniającej zamierza kontynuować – 9,1% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Pomimo podjęcia decyzji o kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 8,8% badanych jeszcze nie wie w jakiej formie podejmie dalszą edukację. Część respondentów – 7,3% chce podjąć naukę na innym kierunku.

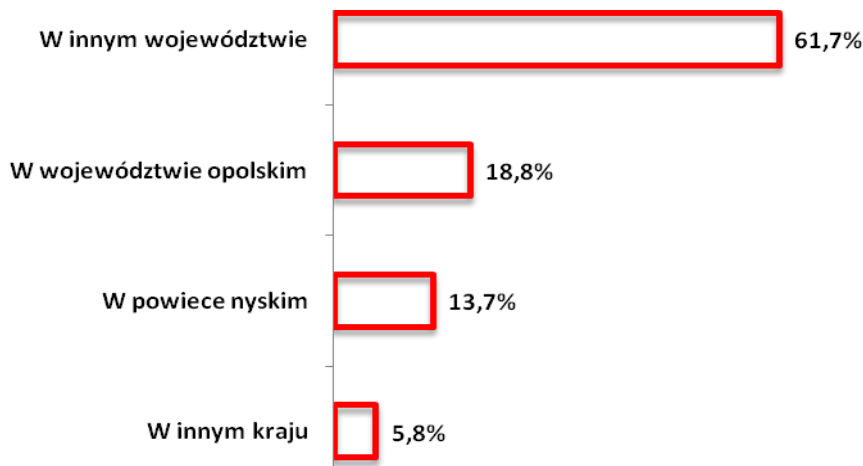
Rysunek 13. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?

Okazuje się, że zdecydowana większość uczniów, ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły chce kształcić się dalej w innym województwie niż województwo opolskie. Zamiar kontynuowania nauki w innym województwie wskazało aż 61,7% badanych. Plany dalszej edukacji w województwie opolskim oraz w powiecie nyskim zadeklarowała odpowiednio 18,8% oraz

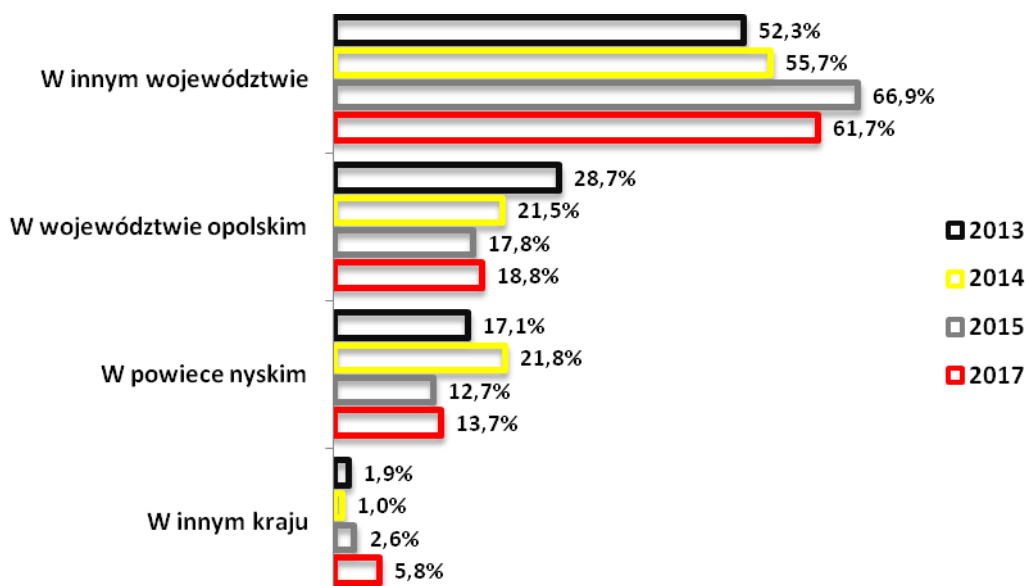
13,7% badanych. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej - 5,8% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju.

Rysunek 14. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?

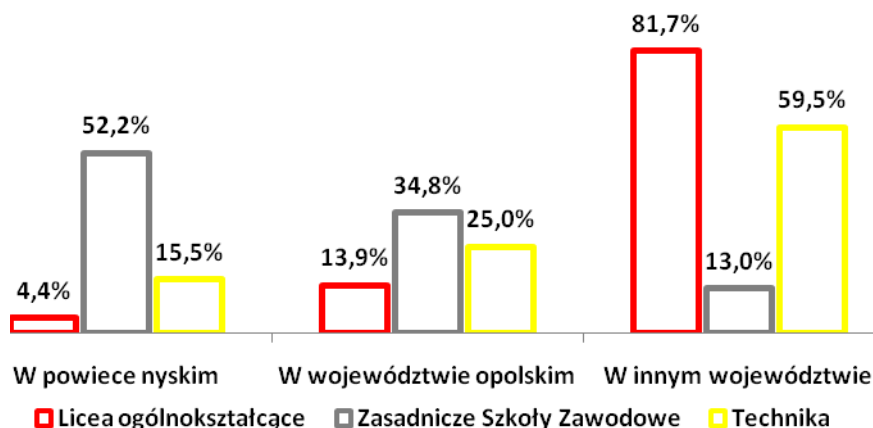
W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim w latach 2013 - 2015 wynika, że zdecydowanie zwiększył się odsetek osób zamierzających kontynuować naukę w innym województwie niż województwo opolskie oraz w powiecie nyskim. Zwiększył się także odsetek uczniów zamierzających kontynuować naukę w innym kraju.

Rysunek 15. Miejsce kontynuowania nauki. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.

Poniżej przedstawiona została mobilność przestrzenno - edukacyjna uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczają. Zgodnie z przedstawionymi danymi należy zauważyć, że większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (szczególnie uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników) opuści powiat nyski w celu kontynuowania edukacji. Zdecydowanie największą mobilnością charakteryzują się uczniowie ostatnich klas liceów – aż 81,7% badanych zamierza kontynuować naukę w innym województwie niż opolskie. Także znaczny odsetek uczniów ostatnich klas technikum – 59,5% planuje dalszą edukację poza obszarem województwa opolskiego. Część uczniów techników – 25,0% planuje kontynuować naukę w województwie opolskim. Najmniej mobilni w zakresie kontynuowania edukacji poza obszarem powiatu nyskiego są przyszli absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, którzy chcą kontynuować naukę przede wszystkim w powiecie nyskim – 52,5% oraz w województwie opolskim – 34,8%. Przedstawione dane ukazują istotny trend w zakresie migracji edukacyjnej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Zdecydowanie wzrasta chęć podejmowania dalszej edukacji przez uczniów liceów ogólnokształcących i techników a także uczniów zasadniczych szkół zawodowych poza obszarem województwa opolskiego i powiatu nyskiego.

Rysunek 16. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.

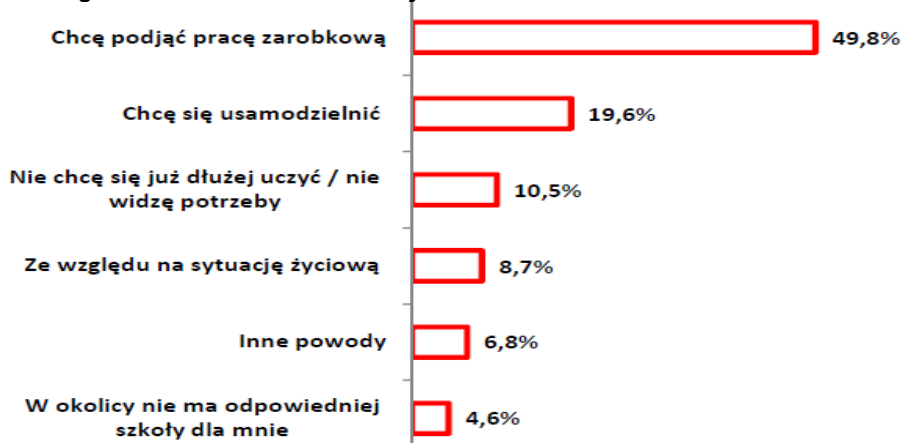

Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego nie zamierzają kontynuować nauki przede wszystkim ze względu na chęć podjęcia pracy zarobkowej po zakończeniu edukacji. Taki powód wymieniła blisko połowa uczniów – 49,8%, którzy nie chcą kontynuować edukacji. Kolejne ważne powody to także chęć

usamodzielnienia – 19,6%, brak chęci do dalszej nauki - brak potrzeby – 10,5%, sytuacja życiowa – 8,7%, inne powody – 6,8% oraz brak odpowiedniej szkoły w pobliżu miejsca zamieszkania – 4,6% wskazań. Najważniejsze powody braku zainteresowania dalszą edukacją zmieniły się nieznacznie w porównaniu do wyników badania przeprowadzonego w 2015 roku. Najważniejsze powody braku zainteresowania dalszą nauką w 2015 roku to: chęć podjęcia pracy zarobkowej – 51,3%, chęć usamodzielnienia – 27,0% oraz brak chęci do dalszej nauki - brak potrzeby – 6,3%.

Rysunek 17. Dlaczego nie mierza Pani/Pan kontynuować nauki?

Zgodnie z przedstawionymi danymi największy odsetek przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji zamierza podjąć pracę za granicą – 31,2%. Duża grupa badanych uczniów – 26,9% jeszcze nie wie gdzie podejmie pracę zarobkową. Część ankietowanych uczniów – 13,7% zamierza podjąć pracę w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu nyskiego, natomiast 13,3% badanych chce poszukiwać pracy w miejscu obecnego zamieszkania. Co dziesiąta badana osoba – 9,8% poszukiwać będzie zatrudnienia na terenie województwa opolskiego, natomiast 5,1% na obszarze innego województwa.

Rysunek 18. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?

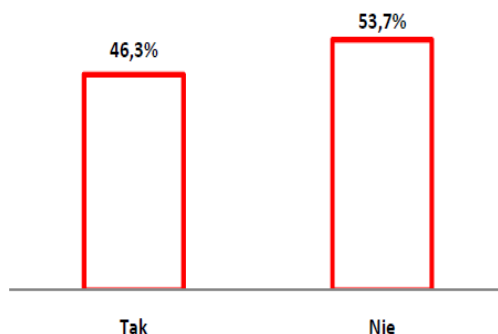
Poniżej przedstawiono kierunki migracji zarobkowej uczniów nie zamierzających kontynuować nauki, które wskazali badani w 2013, 2014, 2015 i 2017 roku. Na uwagę zasługuje wzrost liczby osób zamierzających podjąć prace na terenie powiatu nyskiego, co wynika z polepszenia sytuacji gospodarczej na rynku pracy oraz zwiększeniem wolnych miejsc pracy. Nadal najważniejszym kierunkiem rozważanej migracji zarobkowej jest wyjazd zagraniczny.

Rysunek 19. Kierunki migracji zarobkowej. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.

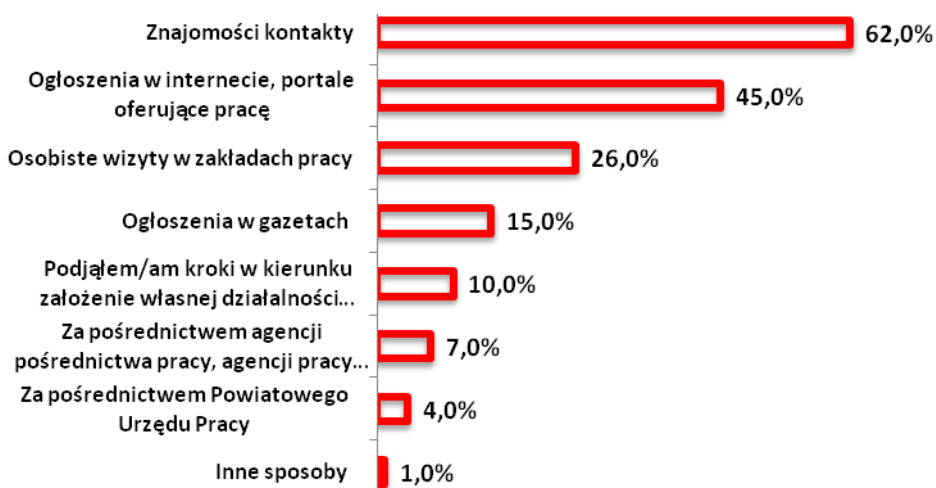
Według danych w chwili badania zdecydowana większość uczniów – 53,7%, którzy nie planują dalszej edukacji, jeszcze nie rozpoczęła poszukiwania stałej pracy. Takie działania rozpoczęło już 46,3% badanych uczniów. Warto zauważyć, iż w poprzednich latach pracy poszukiwało zdecydowanie mniej uczniów, którzy nie zamierzali kontynuować nauki. W latach 2013-2015 w analogicznym okresie takie działania podjął mniejszy odsetek badanych odpowiednio: 27,1%, 34,0% oraz 39,2%.

Rysunek 20. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?

Przyszli absolwenci, którzy nie planują dalszej edukacji i rozpoczęli poszukiwania zatrudnienia, starają się znaleźć zatrudnienie głównie poprzez sieć osobistych kontaktów i znajomości. Taką metodę wymieniło 62,0% respondentów. Drugą z najczęściej praktykowanych metod jest poszukiwanie zatrudnienia za pośrednictwem portali internetowych oferujących pracę – 45,0%. Więcej niż co czwarty uczeń – 26,0% poszukiwał pracy poprzez osobiste wizyty, kontakty telefoniczne i wysyłanie dokumentów aplikacyjnych bezpośrednio do zakładów pracy, natomiast 15,0% badanych aplikuje na ogłoszenia zamieszczane w prasie. Warto zwrócić uwagę, iż 10,0% abiturientów zamierza rozpocząć własną działalność gospodarczą, natomiast 7,0% badanych poszukuje pracy poprzez agencje zatrudnienia. Pracy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy poszukiwało zaledwie 4,0% respondentów. Prezentowane odpowiedzi nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania większej liczby odpowiedzi.

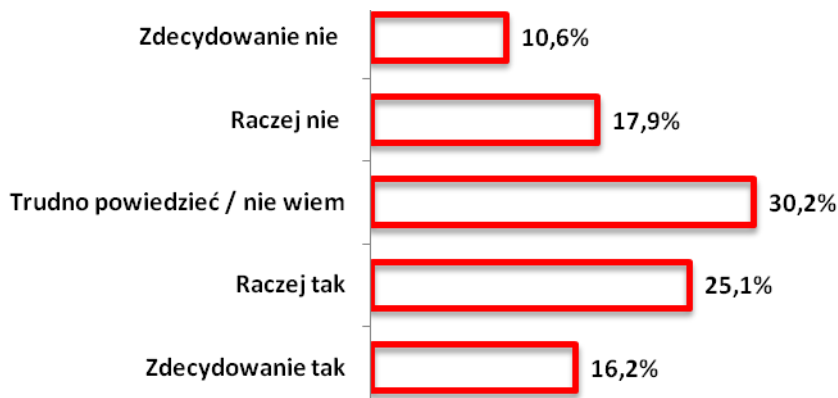
Rysunek 21. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracę?

Zgodnie z prezentowanymi danymi – 41,3% uczniów, którzy nie planują podjąć dalszego kształcenia chciałby pracować zgodnie z nabytymi w szkole kwalifikacjami. Biorąc pod uwagę wszystkie typy szkół, najwięcej głosów za podjęciem pracy w wyuczonym zawodzie pojawiło się wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Część badanych uczniów – 28,5% będzie poszukiwać pracy w zawodzie, który nie będzie zgodny z zawodem i umiejętnościami uzyskanymi w szkole ponadgimnazjalnej. Znaczny odsetek uczniów nie chce poszukiwać pracy w wyuczonym zawodzie, co może mieć związek z nieadekwatnym wyborem zawodu, który nie jest poszukiwany na lokalnym rynku pracy. Należy zwrócić uwagę, iż duży odsetek badanych – 30,2% jeszcze nie wie w jakim zawodzie będzie

poszukiwać pracy. Należy przypomnieć, iż w badaniu przeprowadzonym w 2015 roku łącznie odpowiednio 33,0% respondentów poszukiwało pracy zgodnej z kwalifikacjami zdobytymi podczas edukacji w szkole ponadgimnazjalnej.

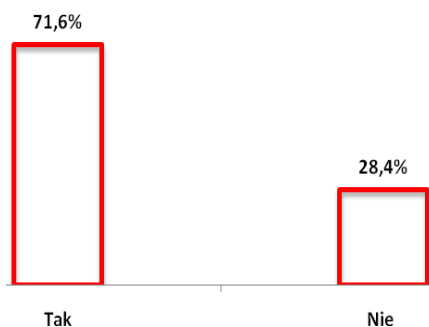
Rysunek 22. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?

Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego posiada już pierwsze doświadczenia zawodowe. Takie dane są bardzo optymistyczne, ponieważ współczesny rynek pracy poszukuje pracowników, którzy posiadają doświadczenie zawodowe, dlatego oczekiwane jest jak najwcześniejsze nabywanie nowych umiejętności przez młode osoby. Według danych 71,6% uczniów pracowało już zarobkowo. Brak jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego wskazało 28,4% badanych uczniów. W badaniach przeprowadzonych w latach 2013 - 2015 odsetek uczniów posiadających doświadczenie zawodowe wynosił odpowiednio 65,9% 71,3% oraz 66,2%.

Rysunek 23. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?

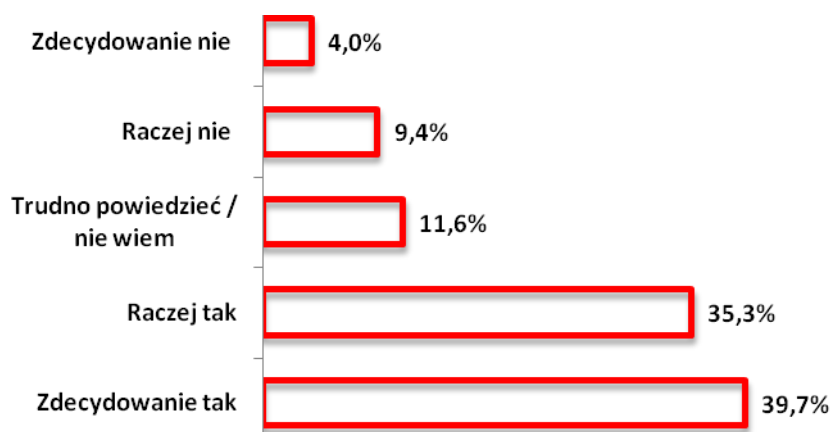

Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada doświadczenie związane z pracą zarobkową – 74,6%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową wynosił 67,3%. Posiadanie doświadczenia zawodowego w istotny sposób związane jest z typem szkoły, do której uczęszczają badani uczniowie. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych 79,6% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Większość uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych oraz uczniów liceum odpowiednio – 65,8% oraz 64,7% posiada już doświadczenie zawodowe.

Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego

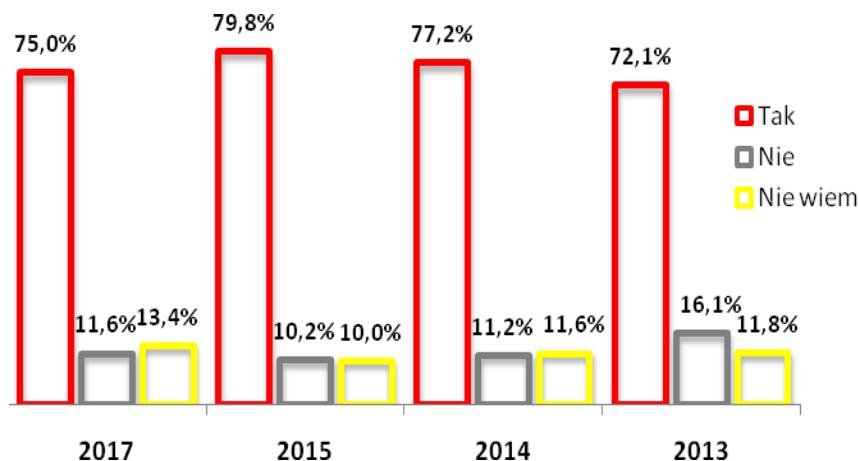
W niniejszej części opracowania przedstawiono plany emigracji zarobkowej uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego. Na wstępie należy podkreślić, iż na wyniki trzeba spojrzeć przez pryzmat deklaratywności wskazywanej przez uczniów, ponieważ pytanie dotyczyło rozważań wyjazdu za granicę, a nie faktycznych planów emigracyjnych. Możliwość emigracji zarobkowej rozważało łącznie aż 75,0% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Według pozyskanych danych tylko 13,4% ankietowanych uczniów biorących udział w badaniu nie jest i nie było zainteresowanych możliwością podjęcia pracy poza granicami kraju. Największy odsetek badanych, kiedykolwiek rozważających wyjazd zagraniczny w celach zarobkowych kształci się w zasadniczych szkołach zawodowych – 77,6% oraz technikach – 75,9%. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych zainteresowanych wyjazdem zarobkowym poza granicę kraju odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 71,0%. Emigrację zarobkową rozważało 73,3% kobiet i 76,1% mężczyzn.

Rysunek 24. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?

Plany emigracyjne uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych nieznacznie zmieniały się w okresie ostatnich lat.

Rysunek 25. Plany emigracji zarobkowej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017.

Najczęściej wymieniane przez uczniów kierunki emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to: Niemcy – 61,7%, Wielka Brytania – 44,5% wskazań, oraz Holandia – 39,8%.

Tabela 10. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.

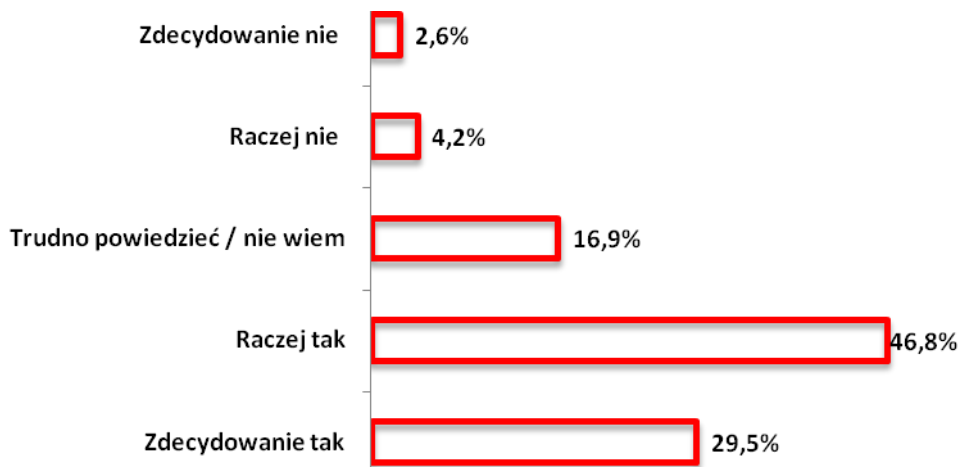
Kraj	Liczba	%
Niemcy	355	61,7%
Wielka Brytania	256	44,5%
Holandia	229	39,8%
USA	50	8,7%
Norwegia	44	7,7%
Szwecja	30	5,2%
Austria	27	4,7%
Francja	24	4,2%
Belgia	17	3,0%
Szwajcaria	15	2,6%
Włochy	12	2,1%
Hiszpania	12	2,1%
Czechy	11	1,9%
Dania	9	1,6%
Kanada	5	0,9%
Australia	5	0,9%
Finlandia	5	0,9%
Rosja	4	0,7%
Japonia	4	0,7%

Ukraina	4	0,7%
Islandia	3	0,5%
Grecja	3	0,5%
Nowa Zelandia	2	0,3%
Argentyna	1	0,2%
Chiny	1	0,2%
Indie	1	0,2%
Meksyk	1	0,2%
Portugalia	1	0,2%
Turcja	1	0,2%
Białoruś	1	0,2%
Luksemburg	1	0,2%
RPA	1	0,2%

Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy

Okazuje się, że zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest mobilna przestrzennie. Według danych łącznie 76,3% uczniów byłaby skłonna do podjęcia pracy poza powiatem nyskim lub województwem opolskim gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miała zapewnioną pomoc doradczą, czy też mieszkanie. W porównaniu do wyników badania przeprowadzonego w 2015 roku, nieznacznie – o 3,1% zwiększył się odsetek uczniów zainteresowanych wyjazdem poza obszar województwa opolskiego w celu poszukiwania zatrudnienia.

Rysunek 26. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?

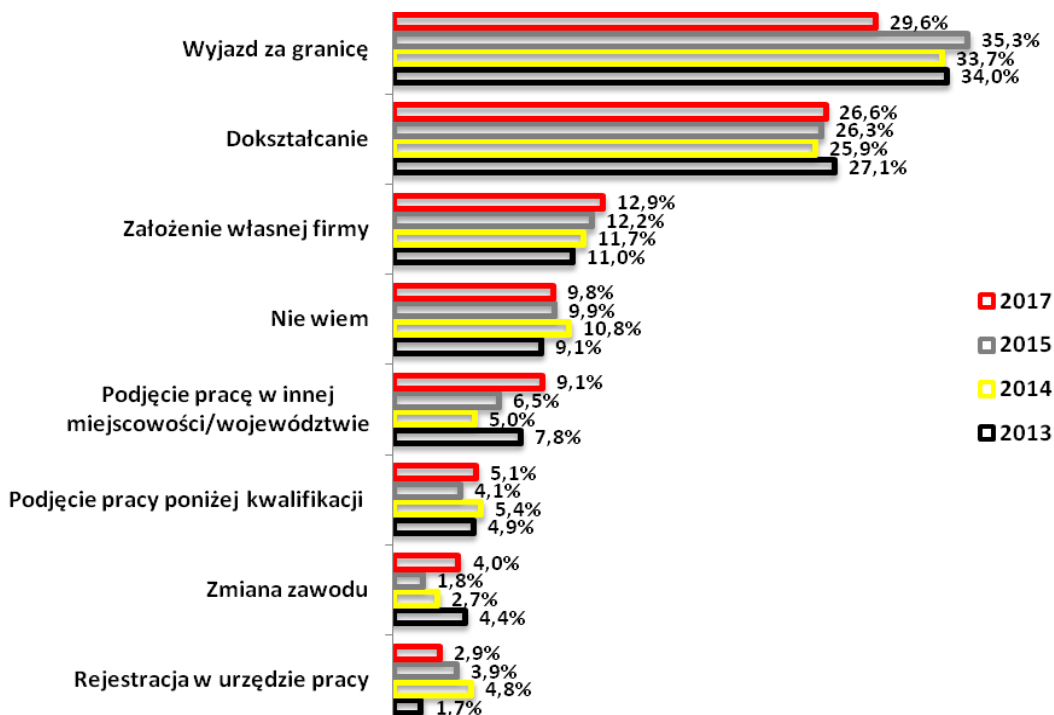
Poniżej przedstawiono plany uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego w sytuacji braku zatrudnienia. Odpowiedzi ankietowanych odzwierciedlają planowane działania podejmowane w momencie wkroczenia na rynek pracy. Zgodnie z prezentowanymi danymi najczęściej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – 29,6% rozważyłoby wyjazd za granicę w celu poszukiwania zatrudnienia. Znaczny odsetek badanych – 26,6% dokończyłby się w przypadku trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Część przyszłych absolwentów – 12,9% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważyć będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Co dziesiąta badana osoba nie wie jeszcze co by zrobiła w przypadku trudności ze znalezieniem pracy. Podjęcie pracy w innej miejscowości lub w innym województwie rozważaloby – 9,1%, natomiast 5,1% badanych podjęłoby w takiej sytuacji pracę poniżej kwalifikacji. Niewielki odsetek badanych – 4,0% zastanawiałoby się nad zmianą zawodu, natomiast 2,9% badanych w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałoby się na zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, jako osoba bezrobotna.

Rysunek 27. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?

Na wykresie przedstawiono zbiorcze informacje na temat działań, które podjęliby uczniowie w sytuacji braku możliwości zatrudnienia. W porównaniu do badań przeprowadzonych w poprzednich latach zmalał odsetek osób, które rozważałyby wyjazd za granicę, jednocześnie wzrósł odsetek osób zainteresowanych podjęciem pracy w innej miejscowości lub w innym województwie oraz podjęciem własnej działalności gospodarczej.

Rysunek 28. Podejmowane działania w sytuacji braku zatrudnienia. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017.

Określone zachowania w przypadku niepowodzenia na rynku pracy różnią się w zależności od typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu nyskiego planują głównie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 34,2%. Dalszą nauką, doksztalcaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach, w sytuacji braku pracy, najbardziej zainteresowani są uczniowie technikum – 29,2% oraz liceów ogólnokształcących – 28,6%. Założeniem własnej działalności gospodarczej zainteresowani są najbardziej uczniowie techników – 15,3% oraz uczniowie liceów ogólnokształcących – 13,1%.

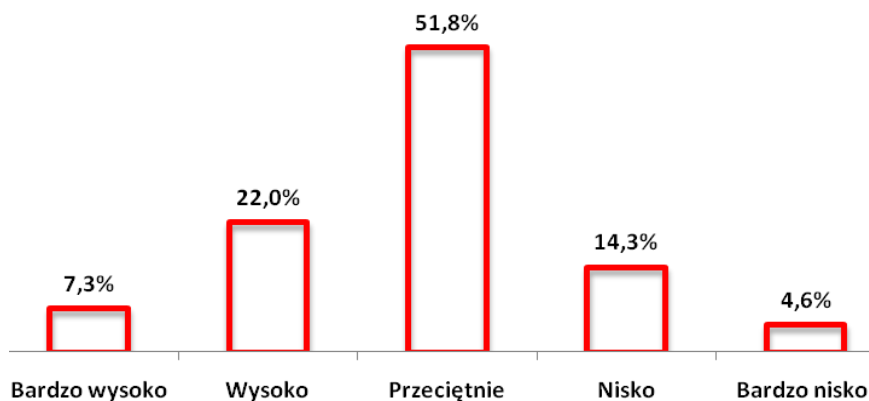
Tabela 11. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.

	Licea ogólnokształcące	Zasadnicze Szkoły Zawodowe	Technika
Zmiana zawodu	3,4%	6,6%	3,2%
Doksztalcanie	28,6%	23,0%	29,2%
Założenie własnej firmy	13,1%	7,9%	15,3%
Podjęcie pracy poniżej kwalifikacji	3,9%	4,6%	6,0%
Podjęcie pracę w innej miejscowości/województwie	11,6%	8,6%	6,5%
Wyjazd za granicę	27,7%	34,2%	28,2%
Rejestracja w urzędzie pracy	0,5%	3,3%	3,7%
Nie wiem	11,2%	11,8%	7,9%

Ocena szans na zatrudnienie

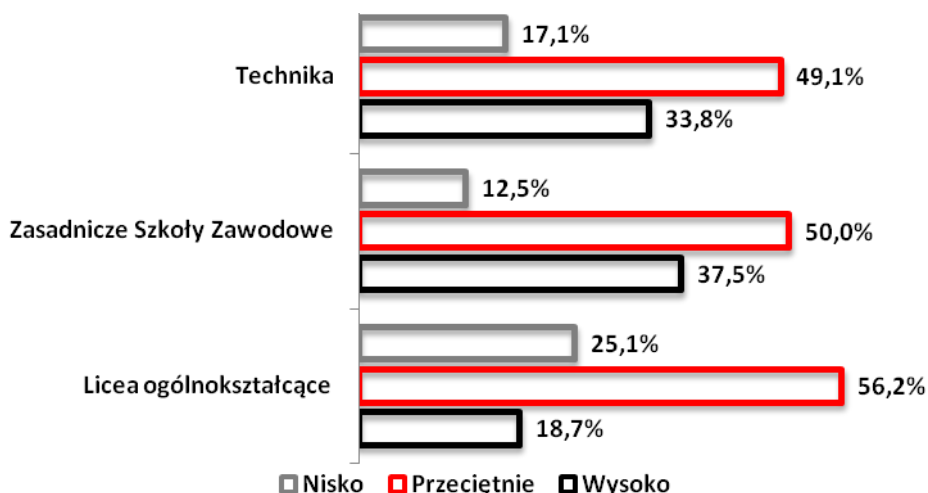
Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego przeciętnie oceniają własne szanse na rynku pracy. Taką opinię wyraziła ponad połowa badanych – 51,8%. Należy jednak zwrócić uwagę, iż ocena dotyczy obecnej sytuacji, w której znajdują się uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, jednocześnie większość badanych będzie dalej kontynuować naukę i podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz kompetencje. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji zawodowych wskazało łącznie 18,9% badanych respondentów, którzy uznali swoje szanse jako *niskie* – 14,3% lub *bardzo niskie* – 4,6%. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają swoje szanse na zatrudnienie jako wysokie wynosił łącznie 29,3%. Porównując wyniki uzyskane w badaniach przeprowadzanych w latach 2013 – 2015 wynika, że ocena obecnych szans na rynku pracy przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego była najwyższa. Oznacza to, że obecni uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych najwyżej oceniają swoje szanse na znalezienie zatrudnienia w oparciu o posiadane kwalifikacje i umiejętności.

Rysunek 29. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.

Ocena własnych szans na rynku pracy, jak wykazały analizy jest często uzależniona od rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów poszczególnych typów szkół jest ściśle uzależniona od rodzaju danej szkoły. Według danych najniżej swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 18,7% wskazań pozytywnych. Najwyżej uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 37,5% pozytywnych opinii.

Rysunek 30. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły

Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy

Powodzenie na rynku pracy i skuteczność w aktywizacji zawodowej składa się z wielu czynników, które zwiększać i determinować mogą szanse na znalezienie zatrudnienia. W związku z powyższym uczniów biorących udział w badaniu poproszono o wskazanie tych czynników, które są oczekiwane na rynku pracy i które ich zdaniem mogą zwiększać możliwość podjęcia zatrudnienia. Każdy z badanych mógł wskazać maksymalnie trzy odpowiedzi wymienione w kafeterii ankiety, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Największy odsetek badanych – 45,2% uważa, że znajomość języków obcych jest kluczową kwalifikacją i umiejętnością umożliwiającą podjęcie zatrudnienia. Kolejne trzy istotne czynniki mogące decydować o zatrudnieniu to kolejno: kwalifikacje wymagane na rynku pracy – 33,4%, wyuczony zawód – 32,5%, oraz umiejętności wymagane na rynku pracy – 31,7%. O powodzeniu na rynku pracy stanowią także takie aspekty jak: kreatywność – 24,3%, znajomości, kontakty – 23,7 oraz komunikatywność – 17,4%. Pozostałe czynniki mogące stanowić o sukcesie na rynku pracy zostały wymienione w zamieszczonej poniżej tabeli.

Tabela 12. Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.

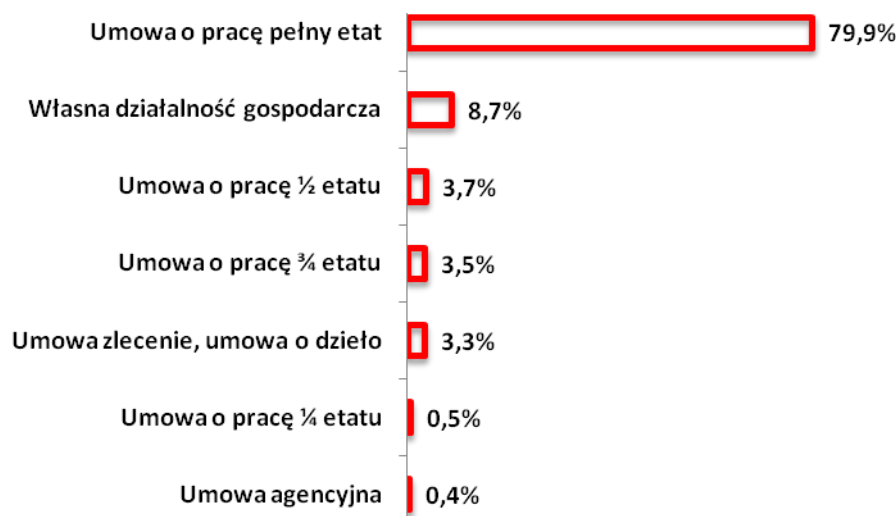
	Ilość	Procent
Znajomość języków obcych	260	45,2%
Kwalifikacje wymagane na rynku pracy	192	33,4%
Wyuczony zawód	187	32,5%
Umiejętności wymagane na rynku pracy	182	31,7%
Kreatywność	140	24,3%
Znajomości, kontakty	136	23,7%

Komunikatywność	100	17,4%
Szybkość wdrażania się w nowe obowiązki	83	14,4%
Samodzielność	79	13,7%
Umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi	76	13,2%
Dobra organizacja pracy	76	13,2%
Ukończenie dodatkowych specjalistycznych kursów, szkoleń	66	11,5%
Gotowość do pracy w nienormowanym czasie	62	10,8%
Znajomość określonych programów komputerowych	22	3,8%
Umiejętności analityczne	14	2,4%
Inne	6	1,0%

Oczekiwana forma zatrudnienia

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 79,9% badanych. Praca na pełen etat jest najbardziej preferowaną formą zatrudnienia. Przyszli absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w mniejszym stopniu są zainteresowani zatrudnieniem w innych formach. Brak zainteresowania pracą w mniejszym wymiarze czasu pracy może być ważną barierą w pełniejszej aktywizacji młodych osób, które nie mają jeszcze doświadczenia zawodowego. Należy zwrócić uwagę, iż część badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 8,7% jest zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.

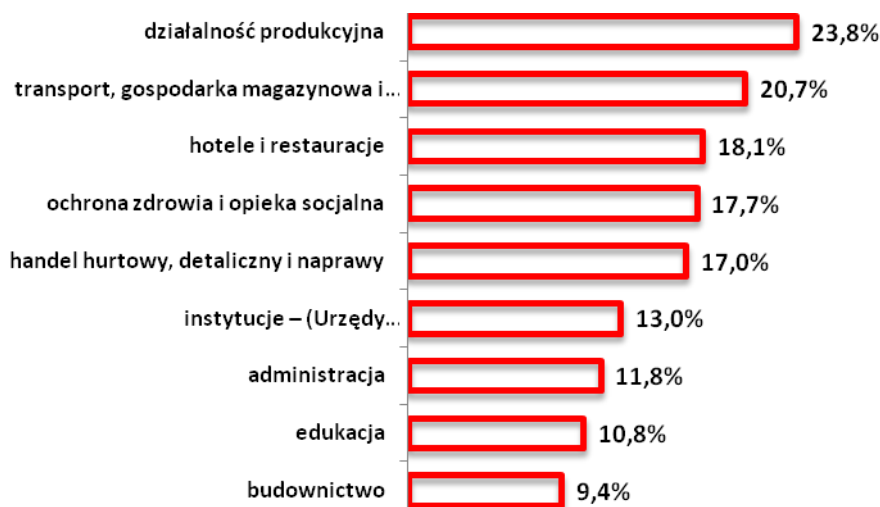
Rysunek 31. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?

Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

Uczniowie z ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego są zainteresowani pracą w różnorodnych branżach. Nie odnotowano wyraźnie dominujących branż, w których przyszli absolwenci poszukiwać będą zatrudnienia. Największym zainteresowaniem badanych cieszyłaby się praca w branży działalność produkcyjna – 23,8% oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność – 20,7%. Uczniowie chcą także pracować w takich branżach jak: hotele i restauracje – 18,1% ogólnej liczby udzielonych odpowiedzi, ochrona zdrowia i opieka społeczna – 17,7% oraz handel hurtowy, detaliczny i naprawy – 17,0%. Część badanych – 13,0% chciałoby pracować w jednostkach samorządu terytorialnego oraz w branży administracja – 11,8%. Nieznacznie niższym zainteresowaniem uczniów cieszyłaby się praca w branżach edukacja – 10,8% wszystkich wskazań oraz budownictwo – 9,4%. Należy zwrócić uwagę, iż suma wskazań jest większa niż 100%, ponieważ każdy z ankietowanych mógł wskazać kilka odpowiedzi.

Rysunek 32. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?

Bardziej istotne, precyzyjniejsze wyniki przedstawiono po uwzględnieniu typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Według danych uczniowie liceów ogólnokształcących w większym stopniu niż przedstawiciele innych szkół chcieliby pracować w takich branżach jak: edukacja, ochrona zdrowia i opieka społeczna oraz instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe). Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych chcieliby pracować w takich branżach jak: budownictwo, handel hurtowy, detaliczny i naprawy oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność. Natomiast

uczniowie techników w większym stopniu niż uczniowie pozostałych szkół chcą pracować w takich branżach jak: działalność produkcyjna, administracja oraz hotele i restauracje.

Tabela 13. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.

Branża	Licea ogólnokształcące	Zasadnicze Szkoły Zawodowe	Technika
Działalność produkcyjna	15,0%	25,0%	27,8%
Budownictwo	8,7%	11,2%	7,4%
Handel hurtowy, detaliczny i naprawy	11,1%	21,1%	18,5%
Administracja	14,0%	1,3%	15,3%
Hotele i restauracje	11,1%	12,5%	25,0%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	13,0%	24,3%	23,1%
Edukacja	19,3%	2,6%	7,9%
Ochrona zdrowia i opieka socjalna	36,7%	6,6%	7,4%
Instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe).	15,9%	4,6%	15,3%

Oczekiwane wynagrodzenie

Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego to: 3 594 zł

W porównaniu do danych z badania przeprowadzonego w 2015 roku oczekiwania finansowe przyszły absolwentów wyraźnie wzrosły o 619 zł

Oczekiwane wynagrodzenie netto z uwzględnieniem cech społeczno - demograficznych respondentów:

- ✓ **Kobiety: 3 202 zł**
- ✓ **Mężczyźni: 4 056 zł**

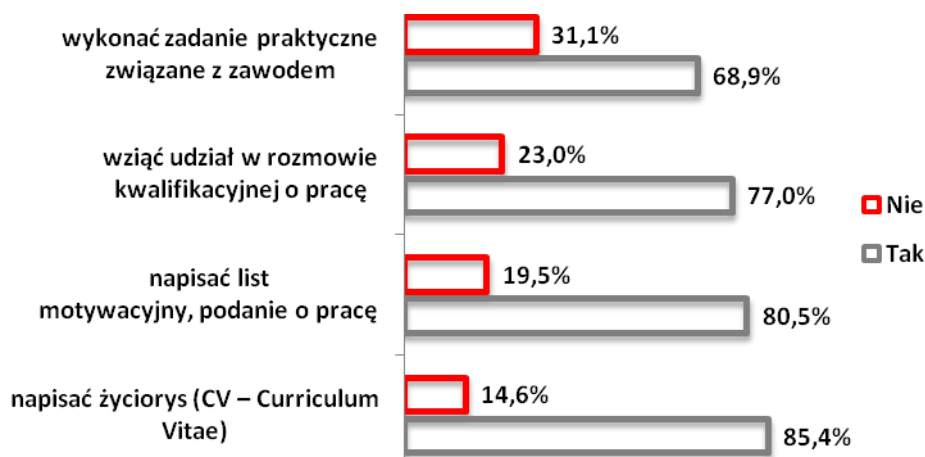
- ✓ **Liceum ogólnokształcące: 4 257 zł**
- ✓ **Zasadnicza szkoła zawodowa: 3 156 zł**
- ✓ **Technikum: 3 311 zł**

Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy

W niniejszej części przedstawiona została diagnoza podstawowych umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych, które mogli nabyć podczas zajęć prowadzonych w szkole. Umiejętności te są kluczowe i niezbędne podczas poszukiwania zatrudnienia.

Uczniowie dokonali oceny własnych umiejętności w następującym zakresie: pisanie życiorysu, pisanie listu motywacyjnego – podania o pracę, prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej o pracę oraz wykonywanie zadań praktycznych związanych z zawodem. Zgodnie z przedstawionymi danymi okazuje się, że zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wyżej wymienione umiejętności. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 85,4% uważa, że potrafi napisać życiorys, 80,5% list motywacyjny, 77,0% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 68,9% wykonać zadanie praktyczne związane z zawodem. Uczniowie bardzo wysoko oceniają własne kwalifikacje związane z poszukiwaniem pracy. Każda z ocenianych kompetencji – umiejętności uzyskała zdecydowaną większość wskazań.

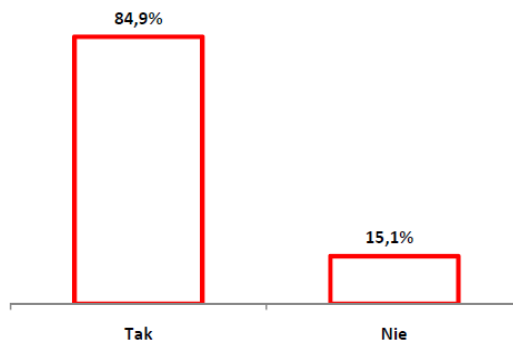
Rysunek 33. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.

Uczniowie biorący udział w badaniu wskazali, że najważniejszym czynnikiem stanowiącym o powodzeniu na rynku pracy jest znajomość języków obcych. Jak powszechnie wiadomo współczesny rynek pracy niejako wymusza na osobach poszukujących zatrudnienia posiadania szeregu kompetencji i kwalifikacji niezbędnych do świadczenia pracy, a także w wielu przypadkach umiejętność porozumiewania się w językach obcych. Znajomość co najmniej jednego języka obcego jest wymagana na wielu stanowiskach pracy i niezbędna w sytuacji emigracji zarobkowej poza granice kraju. Według danych zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 84,9% zna co najmniej jeden język obcy umożliwiający swobodną komunikację. Należy przypomnieć, iż w badaniu zrealizowanym w 2015, 2014 i 2013 roku odsetek osób znających co najmniej jeden język obcy wynosił odpowiednio 83,7%, 84,4% oraz 88,6%. Największy odsetek ankietowanych znających co najmniej jeden język obcy odnotowano wśród uczniów liceów

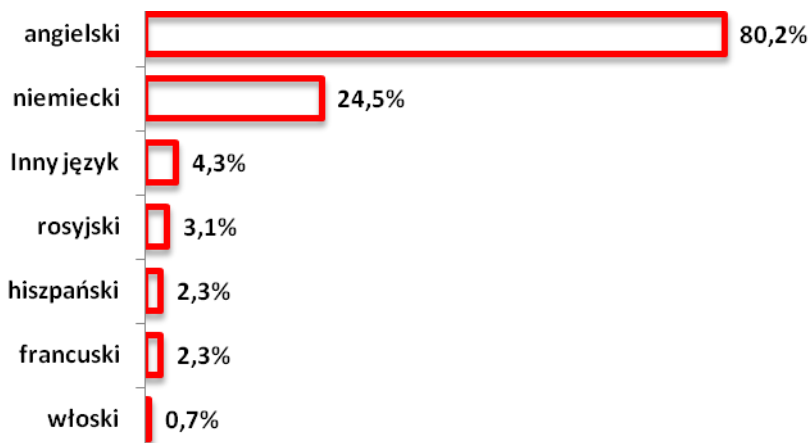
ogólnokształcących – 92,2% oraz uczniów techników – 88,9%. Mniejszą znajomością języków obcych charakteryzują się uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 65,8%.

Rysunek 34. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 80,2% wskazań. Największe umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego posiadają licealiści. W najmniejszym stopniu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Znajomość języka niemieckiego deklaruje – 24,5% badanych. Pozostałe języki obce zna zaledwie po kilka procent badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Rysunek 35. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?

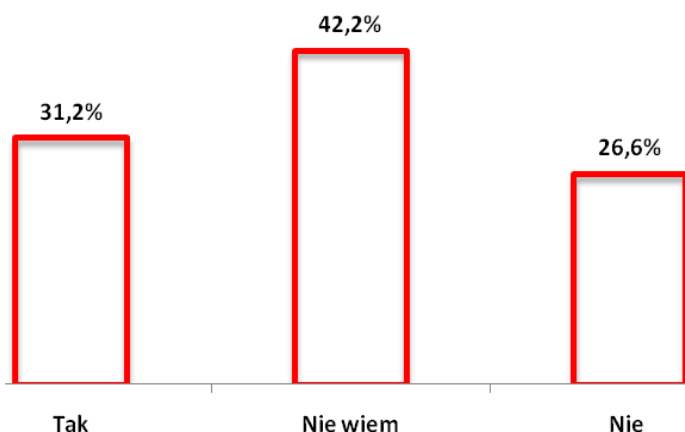

Korzystanie z doradztwa zawodowego

Niezwykle ważną rolę w zakresie planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej młodych osób pełni doradztwo zawodowe. Doradztwo zawodowe ma niebagatelne znaczenie szczególnie na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, ponieważ pomaga i wspiera uczniów przy planowaniu kolejnych decyzji po zakończeniu edukacji. Taka pomoc jest niezbędna, ze

względu na fakt, iż uczniowie nie zawsze potrafią podjąć samodzielną decyzję zawodową i rozpoznać w odpowiedni sposób własne predyspozycje. Profesjonalne wsparcie doradcze w zakresie wyboru kierunku kształcenia lub określenia ścieżki zawodowej może pomóc młodym osobom w efektywnym zarządzaniu posiadanymi kompetencjami i umiejętnościami. Doradztwo zawodowe jest dostępne dla wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. Często w szkołach ponadgimnazjalnych pracują doradcy zawodowi, w powiecie istnieją także poradnie zawodowe oraz Młodzieżowe Centrum Kariery oraz Ochotniczy Hufiec Pracy. Niestety okazuje się, że 42,2% badanych nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 26,6% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Odpowiedź twierdzącą wskazało 31,2% respondentów. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy.

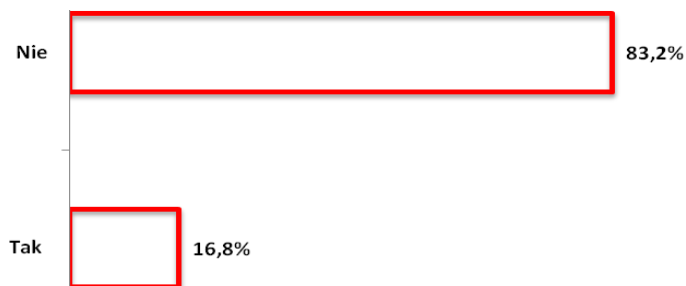
Rysunek 36. Czy w Pana/i szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego?

Warto jednak zauważyć, iż odsetek osób korzystających z usług doradztwa zawodowego lub z innych źródeł wsparcia w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej jest coraz większy. Według danych z takiej formy wsparcia skorzystało 16,8%. W latach 2013-2015 z doradztwa zawodowego korzystało odpowiednio 4,7%, 5,7% oraz 12,9%. Pomimo zwiększonego zainteresowania wsparciem doradczym w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej, niezbędne jest dalsze wspieranie i promowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa dostępnego zarówno w szkołach, jak i zewnętrznych ośrodkach mogących wspomagać uczniów w odpowiednim kształtowaniu swojej ścieżki zawodowo – edukacyjnej. Według danych odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych korzystających z pomocy doradcy zawodowego wynosił 13,1%, liceów 12,6% oraz uczniów

techników – 11,1%. Wyniki w sposób jednoznaczny wskazują na konieczność podjęcia działań promujących zalety korzystania z pomocy doradcy zawodowego oraz innych instytucji i organizacji we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego.

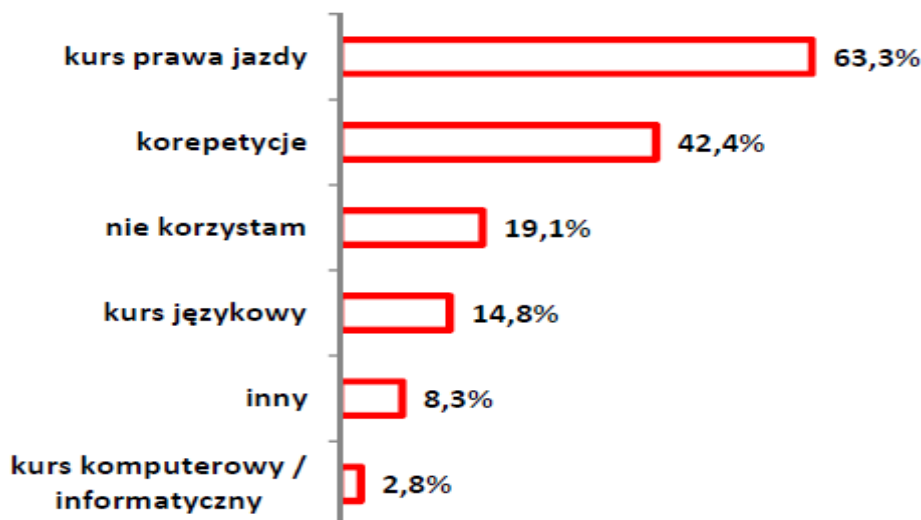
Rysunek 37. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?

Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności

Według pozyskanych danych zdecydowana większość uczniów 84,8% spośród wszystkich biorących udział w badaniu uczestniczyło w dodatkowych, nieobowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem oraz uzupełnianiem kwalifikacji. W zajęciach dodatkowych uczestniczy bądź uczestniczyło 92,0% uczniów liceów ogólnokształcących, 85,9% uczniów techników oraz 60,8% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Zdobyte dodatkowe umiejętności w ramach dobrowolnych zajęć, poza tradycyjnym systemem edukacji są oczekiwane na rynku pracy i niezwykle istotne w samym procesie poszukiwania pracy. Według danych największy odsetek uczniów biorących udział w badaniu – 63,3% uczestniczy bądź uczestniczył w kursie prawa jazdy kat B. Inną popularną formą zajęć pozalekcyjnych są korepetycje, w których uczestniczy bądź uczestniczyło – 42,2% badanych uczniów. W kursach językowych w trakcie nauki uczestniczy bądź uczestniczyło 14,8% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego. W innych zajęciach, brało udział – 8,3% badanych, natomiast w zajęciach komputerowych – informatycznych – 2,8% uczniów.

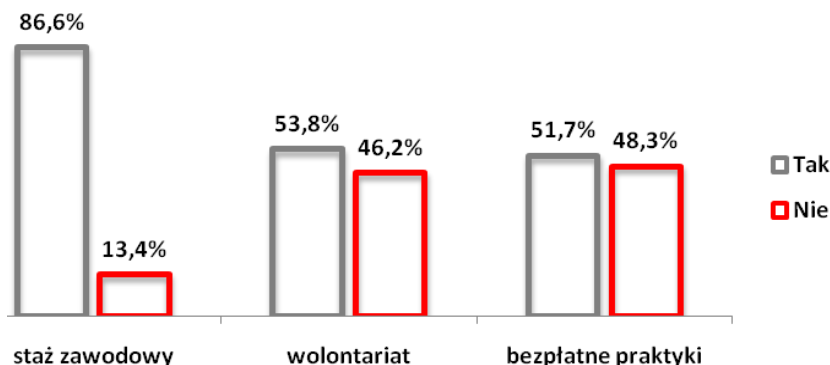
Rysunek 38. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?

Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego są zainteresowani uczestnictwem w programach i zajęciach, które umożliwiają zdobycie niezbędnego doświadczenia zawodowego. Ankietowani uczniowie zgodziliby się uczestniczyć w takich bezpłatnych formach związanych z nabywaniem doświadczenia zawodowego takich jak: staż, wolontariat oraz bezpłatne praktyki. Niemal wszyscy uczniowie byliby zainteresowani uczestnictwem w stażu zawodowym. W takim programie chciałoby uczestniczyć 86,6%, w tym 82,5% uczniów uczęszczających do liceów ogólnokształcących, 76,8% uczniów techników oraz 48,0% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Pozostałe formy wymienione w kafeterii ankiety cieszyły się mniejszym zainteresowaniem uczniów. Na udział w wolontariacie zgodziłoby się 53,8% badanych. W wolontariacie chce brać udział – 59,2% uczniów liceów, 37,0% uczniów techników oraz 23,0% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. W bezpłatnych praktykach skłonny byłoby uczestniczyć 51,7% respondentów, w tym 55,3% uczniów liceów, 44,4% uczniów techników oraz 13,8% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. W celu porównania zainteresowania uczniów partycypacją w bezpłatnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych należy przypomnieć iż w 2013, 2014 i 2015 roku, chęć uczestnictwa w stażach zawodowcy wynosiła odpowiednio 80,1%, 87,0% oraz 91,3% w bezpłatnych praktykach odpowiednio 40,3%, 51,0% oraz 53,1%, natomiast w wolontariacie 33,6%, 50,7% oraz 45,1%.

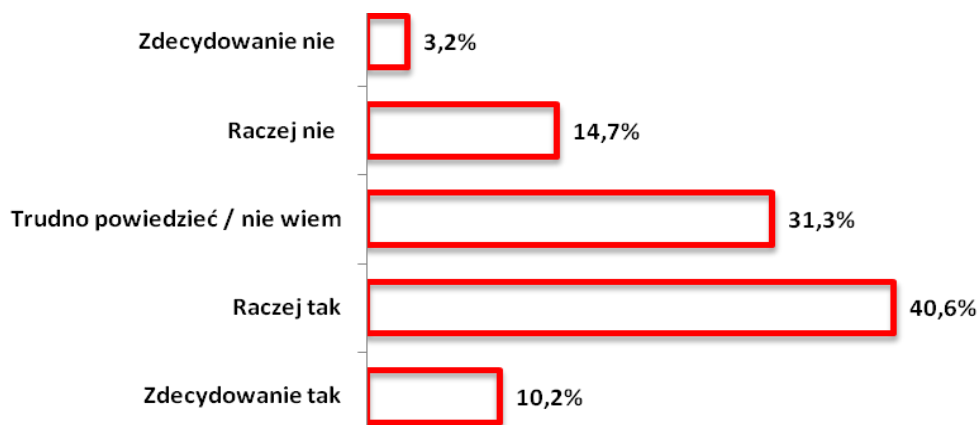
Rysunek 39. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:

Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy

Przyszli absolwenci, którzy zamierzają podjąć zatrudnienie po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej powinni być wyposażeni w wiedzę dotyczącą aktywnego poszukiwania pracy. Taka wiedza wydaje się być także niezbędna podczas poszukiwania prac dorywczych i dodatkowych przez uczniów, którzy będą kontynuować naukę w kolejnych latach. Według danych informację na temat rynku pracy posiada łącznie połowa badanych uczniów - 50,8%. Brak wiedzy na temat aktywnego poszukiwania pracy zadeklarowało łącznie – 17,9% respondentów. Blisko co trzeci uczestnik badania – 31,3% wskazał odpowiedź *nie wiem trudno powiedzieć*. W porównaniu do danych z 2015 roku odsetek badanych posiadających wiedzę w tym zakresie wzrósł o 8,5%. Wiedzę na temat rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia posiada 61,2% uczniów zasadniczych szkół zawodowych, 53,7% uczniów techników oraz 38,3% uczniów liceów ogólnokształcących.

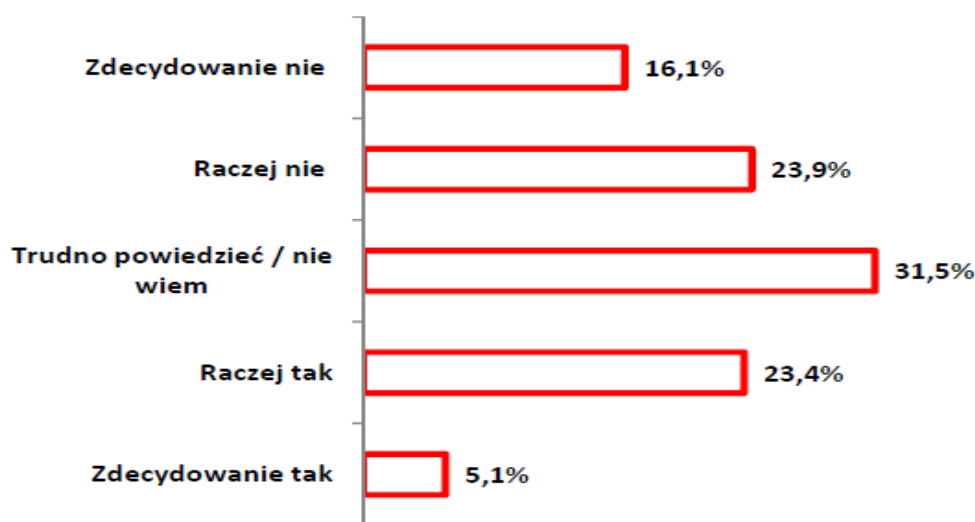
Rysunek 40. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?

Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej

W związku ze znacznym zainteresowaniem młodych osób rozpoczęciem działalności gospodarczej zapytano przyszłych absolwentów o przygotowanie teoretyczne i praktyczne do podjęcia działalności gospodarczej, które oferuje szkoła. Opinie uczniów dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej są bardzo rozbieżne. Zdaniem 40,0% ankietowanych szkoły, do których uczęszczają nie przygotowują w odpowiedni sposób uczniów do prowadzenia działalności gospodarczej. Na taki odsetek wskazań składały się opinie *raczej nie* oraz *zdecydowanie nie*, które wymieniło odpowiednio 23,9% oraz 16,1%. Innego zdania było łącznie 28,5% ankietowanych, którzy uważają że szkoła w odpowiedni sposób wyposaża ucznia w wiedzę i umiejętności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Brak zdania w tym temacie wyraziło – 31,5% uczestników badania. Dokonując analizy struktury rozkładu odpowiedzi udzielonych przez uczniów okazuje się, że najlepiej do prowadzenia działalności gospodarczej przygotowują zasadnicze szkoły zawodowe – 50,0%. Gorsze opinie dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej uzyskały technika – 25,5% oraz licea ogólnokształcące – 15,5% wskazań licealistów.

Rysunek 41. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?

Podsumowanie

Przedstawiony raport jest kolejnym cyklicznym opracowaniem diagnozującym potrzeby i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Poprzez wszechstronną analizę sytuacji przyszłych absolwentów możliwe stało się monitorowanie ich planów dotyczących kontynuowania edukacji lub rozpoczęcia kariery zawodowej. Poznanie planów zawodowych i edukacyjnych daje możliwość podejmowania odpowiednich działań w zakresie wsparcia decyzji przyszłych absolwentów. Przedstawione dane obrazują planowane działania, które w niedalekiej przyszłości podejmować będą absolwenci ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. W raporcie zaprezentowano informacje na temat planów edukacyjno – zawodowych, aspiracji życiowych, oczekiwań związanych z rozwojem zawodowym i edukacyjnym młodych osób. Ogólne dane poddano szczegółowej analizie w taki sposób, aby pozyskać i porównać odpowiedzi udzielone przez przedstawicieli wszystkich typów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim. W taki sposób uzyskano pełny obraz planów zawodowych i oczekiwań uczniów z uwzględnieniem danego typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. W raporcie znajdują się także odwołania do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów w 2013, 2014 i 2015 roku, co pozwoliło na zaobserwowanie zmian zachowań i postaw przyszłych absolwentów. Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że zapewnienie pomocy uczniom ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, zwłaszcza tym, którzy nie zamierzają kontynuować nauki wydaje się być koniecznością w kontekście bardzo trudnej sytuacji młodych osób na rynku pracy. Wyniki badań stanowią podstawę do wprowadzenia, inicjowania lub modyfikowania działań, które będą wspierać młode osoby w planowaniu dalszej kariery zawodowo – edukacyjnej oraz dostosują instrumenty wsparcia do oczekiwań młodych osób wkraczających na rynek pracy. Poniżej zaprezentowano podsumowanie wyników badań.

1. Motywy wyboru szkoły i zadowolenie z decyzji o wyborze szkoły

Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest zadowolona z wyboru szkoły, do której obecnie uczęszcza. Pozytywne opinie wskazało aż 71,3% badanych uczniów. Większość badanych respondentów prawdopodobnie podjęłaby taką samą decyzję dotyczącą wyboru szkoły i ścieżki edukacyjnej. W większości typów szkół ponadgimnazjalnych przeważały pozytywne oceny dotyczące wyboru danej szkoły. Najbardziej zadowoleni z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej byli uczniowie

zasadniczych szkół zawodowych – 84,2% oraz uczniowie technikum – 72,7%. Najmniej zadowoleni z wyboru szkoły byli uczniowie uczęszczający do liceum ogólnokształcącego – 60,2%. W porównaniu do badań przeprowadzonych w latach ubiegłych tym razem to mężczyźni – 76,5% wskazań byli zdecydowanie bardziej zadowoleni z wyboru danej szkoły niż kobiety – 66,7% pozytywnych wskazań. W porównaniu do badań przeprowadzonych w 2015 roku wzrosło zadowolenie z wyboru szkoły przyszłych absolwentów technikum – wzrost pozytywnych wskazań o 8,9% oraz uczniów uczęszczających do ostanich klas zasadniczych szkół zawodowych – wzrost o 5,8%. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2015 roku zdecydowanie o 14,3% zmniejszył się odsetek pozytywnych wskazań uczniów liceum ogólnokształcącego. Takie dane wynikają z coraz bardziej pozytywnego wizerunku kształcenia zawodowego oraz zwiększenia liczby ofert pracy skierowanych do osób posiadających wykształcenie zawodowe. Wśród najważniejszych determinantów wyboru danej szkoły najczęściej wskazywanych było pięć: lokalizacja szkoły – 27,7% wszystkich wskazań, możliwość zdobycia zawodu – 26,3%, interesujący kierunek specjalność – 25,9%, zainteresowania – 24,2% oraz opinia znajomych, kolegów - 22,8%. Prezentowane wyniki oznaczają, że część uczniów dokonała świadomego wyboru danego kierunku edukacji. Warto jednak zauważyć, iż duża część badanych uczniów wybiera szkołę ze względów pragmatycznych związanych z odległością szkoły od miejsca zamieszkania lub z opinią znajomych. W porównaniu do badań przeprowadzonych w latach ubiegłych widoczne jest większe znaczenie czynników związanych ze świadomym wyborem danej ścieżki edukacyjno – zawodowej i świadomym wyborem szkoły z uwzględnieniem dalszej perspektywy zawodowej przez przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

2. Edukacja w szkole a przygotowanie zawodowe - jakość zajęć praktycznych

Ponad połowa uczniów ostatnich klasach szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych w powiecie nyskim – łącznie 52,0% uważa, że szkoła, do której uczęszcza w odpowiedni sposób przygotowuje do podjęcia zatrudnienia i poruszania się na rynku pracy. W porównaniu do danych z 2015 roku o 1,6% zwiększył się odsetek pozytywnych odpowiedzi. W opinii respondentów - liceum ogólnokształcące najgorzej przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Taką opinię wyraziło, aż 35,9% respondentów. Szkołą, która w najlepszy sposób przygotowuje do podjęcia zatrudniania jest w równym stopniu zasadnicza szkoła zawodowa 63,6% pozytywnych opinii oraz technikum 62,3% wskazań. Według danych 53,7% uczniów uczestniczących w badaniu brała udziału w takich zajęciach praktycznych. Największy

odsetek uczniów, którzy brali udział w praktykach zawodowych ocenia przeciętnie ich przydatność w dalszej karierze zawodowej – 39,4%. Pozytywne odpowiedzi wskazało łącznie 50,6%. Negatywne opinie wymieniło łącznie 14,8% badanych. Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników.

3. *Plany po zakończeniu edukacji w szkole ponadgimnazjalnej*

Zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 58,1% zamierza kontynuować naukę po zakończeniu szkoły. Pracę po zakończeniu nauki w obecnej szkole zamierza podjąć - 27,9% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego biorących udział w badaniu. Według danych 13,2% uczestników badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej był najwyższy wśród uczniów techników i wynosił 19,4%. Procentowy udział osób niezdecydowanych co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej wyniósł wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 15,7%, natomiast wśród uczniów liceów ogólnokształcących zaledwie 4,3%. Warto zauważyć, iż od 2013 roku zmniejsza się sukcesywnie odsetek osób zamierzających kontynuować naukę, jednocześnie zwiększa się odsetek uczniów planujących podjąć prace po zakończeniu nauki.

4. *Plany związane z kontynuowaniem edukacji, mobilność edukacyjna przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych*

Naukę planuje kontynuować zdecydowanie większy odsetek kobiet – 65,1%, niż mężczyzn – 48,5%. Dalszą naukę po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej planują niemal wszyscy uczniowie liceów ogólnokształcących – 90,3%. Odsetek uczniów planujących kontynuowanie nauki po ukończeniu edukacji w technikum wynosił 42,6%, natomiast po ukończeniu edukacji w zasadniczej szkole zawodowej – 34,2%. W porównaniu do danych z badań przeprowadzonych w latach 2013 - 2015 roku należy odnotować wyraźne zwiększenie zainteresowania kontynuowaniem nauki wśród uczniów liceum ogólnokształcącego oraz zmniejszenie odsetka osób zainteresowanych kontynuowaniem nauki po ukończeniu nauki w zasadniczej szkole zawodowej. Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym największy odsetek zamierza studiować kierunki przyrodnicze – 23,9%, ekonomiczne – 18,1% oraz ściśle

– 17,8%. Znaczący odsetek badanych 16,9% chciałby rozpocząć naukę w szkole policealnej lub studium – 16,9% oraz kształcić się na kursach i szkoleniach – 15,4%. Według danych 15,1% respondentów zamierza studiować kierunki techniczne – 15,1%, nauki humanistyczne – 13,6% oraz nauki społeczne – 10,9%. Naukę w szkole uzupełniającej zamierza kontynuować – 9,1% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Pomimo podjęcia decyzji o kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 8,8% badanych jeszcze nie wie w jakiej formie podejmie dalszą edukację. Część respondentów – 7,3% chce podjąć naukę na innym kierunku. Większość uczniów, ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły chce kształcić się dalej w innym województwie niż województwo opolskie. Zamiar kontynuowania nauki w innym województwie wskazało aż 61,7% badanych. Plany dalszej edukacji w województwie opolskim oraz w powiecie nyskim zadeklarowała odpowiednio 18,8% oraz 13,7% badanych. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej - 5,8% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim w latach 2013 - 2015 wynika, że zdecydowanie zwiększył się odsetek osób zamierzających kontynuować naukę w innym województwie niż województwo opolskie oraz w powiecie nyskim. Zwiększył się także odsetek uczniów zamierzających kontynuować naukę w innym kraju. Zdecydowanie największą mobilnością charakteryzują się uczniowie ostatnich klas liceów – aż 81,7% badanych zamierza kontynuować naukę w innym województwie niż opolskie. Także znaczny odsetek uczniów ostatnich klas technikum – 59,5% planuje dalszą edukację poza obszarem województwa opolskiego. Część uczniów techników – 25,0% planuje kontynuować naukę w województwie opolskim. Najmniej mobilni w zakresie kontynuowania edukacji poza obszarem powiatu nyskiego są przyszli absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, którzy chcą kontynuować naukę przede wszystkim w powiecie nyskim – 52,5% oraz w województwie opolskim – 34,8%.

5. Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji

Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową zdecydowanie dominują mężczyźni – 52,3%. Według danych 26,2% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły. Pracę zawodową zamierza rozpocząć 48,0% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 36,6% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł tylko 3,3%. Uczniowie ostatnich

klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego nie zamierzają kontynuować nauki przede wszystkim ze względu na chęć podjęcia pracy zarobkowej po zakończeniu edukacji. Taki powód wymieniła blisko połowa uczniów – 49,8%, którzy nie chcą kontynuować edukacji. Kolejne ważne powody to także chęć usamodzielnienia – 19,6%, brak chęci do dalszej nauki - brak potrzeby – 10,5%, sytuacja życiowa – 8,7%, inne powody – 6,8% oraz brak odpowiedniej szkoły w pobliżu miejsca zamieszkania – 4,6% wskazań. Największy odsetek przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji zamierza podjąć pracę za granicą – 31,2%. Duża grupa badanych uczniów – 26,9% jeszcze nie wie gdzie podejmie pracę zarobkową. Część ankietowanych uczniów – 13,7% zamierza podjąć pracę w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu nyskiego, natomiast 13,3% badanych chce poszukiwać pracy w miejscu obecnego zamieszkania. Co dziesiąta badana osoba – 9,8% poszukiwać będzie zatrudnienia na terenie województwa opolskiego, natomiast 5,1% na obszarze innego województwa. W porównaniu do danych z ubiegłych lat wzrosła liczba osób zamierzających podjąć pracę na terenie powiatu nyskiego, co wynika z polepszenia sytuacji gospodarczej na rynku pracy oraz zwiększeniem wolnych miejsc pracy. Nadal najważniejszym kierunkiem rozważanej migracji zarobkowej jest wyjazd zagraniczny.

6. Doświadczenia zawodowe uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego posiada już pierwsze doświadczenia zawodowe. Według danych 71,6% uczniów pracowało już zarobkowo. Brak jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego wskazało 28,4% badanych uczniów. W badaniach przeprowadzonych w latach 2013 - 2015 odsetek uczniów posiadających doświadczenie zawodowe wynosił odpowiednio 65,9% 71,3% oraz 66,2%. Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada doświadczenie związane z pracą zarobkową – 74,6%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową wynosił 67,3%. Posiadanie doświadczenia zawodowego w istotny sposób związane jest z typem szkoły, do której uczęszczają badani uczniowie. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych 79,6% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Większość uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych oraz uczniów liceum odpowiednio – 65,8% oraz 64,7% posiada już doświadczenie zawodowe.

7. Plany emigracyjne

Możliwość emigracji zarobkowej rozważało łącznie aż 75,0% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Według pozyskanych danych tylko 13,4% ankietowanych uczniów biorących udział w badaniu nie jest i nie było zainteresowanych możliwością podjęcia pracy poza granicami kraju. Największy odsetek badanych, kiedykolwiek rozważających wyjazd zagraniczny w celach zarobkowych kształci się w zasadniczych szkołach zawodowych – 77,6% oraz technikach – 75,9%. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych zainteresowanych wyjazdem zarobkowym poza granicę kraju odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 71,0%. Emigrację zarobkową rozważało 73,3% kobiet i 76,1% mężczyzn. W porównaniu do badań przeprowadzanych w latach 2013 – 2015 nieznacznie zmniejszył się odsetek uczniów rozważających emigrację zarobkową. Najczęściej wymieniane przez uczniów kierunki emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to: Niemcy – 61,7%, Wielka Brytania – 44,5% wskazań, oraz Holandia – 39,8%.

8. Planowane działania podejmowane w sytuacji braku możliwości zatrudnienia

Najwięcej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – 29,6% w celu poszukiwania zatrudnienia rozważyłoby wyjazd za granicę. Znaczny odsetek badanych – 26,6% dokończyłoby się w przypadku trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Część przyszłych absolwentów – 12,9% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważać będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Co dziesiąta badana osoba nie wie jeszcze co by zrobiła w przypadku trudności ze znalezieniem pracy. Podjęcie pracy w innej miejscowości lub w innym województwie rozważałoby – 9,1%, natomiast 5,1% badanych podjęłoby w takiej sytuacji pracę poniżej kwalifikacji. Niewielki odsetek badanych – 4,0% zastanawiałoby się nad zmianą zawodu, natomiast 2,9% badanych w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałoby się na zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, jako osoba bezrobotna. W porównaniu do badań przeprowadzonych w poprzednich latach zmalał odsetek osób, które rozważałyby wyjazd za granicę, jednocześnie wzrósł odsetek osób zainteresowanych podjęciem pracy w innej miejscowości lub w innym województwie oraz podjęciem własnej działalności gospodarczej. Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu nyskiego planują głównie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 34,2%. Dalszą nauką, dokończaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach, w sytuacji

braku pracy, najbardziej zainteresowani są uczniowie technikum – 29,2% oraz liceów ogólnokształcących – 28,6%. Założeniem własnej działalności gospodarczej zainteresowani są najbardziej uczniowie techników – 15,3% oraz uczniowie liceów ogólnokształcących – 13,1%.

9. Ocena własnych kompetencji w zakresie poszukiwania zatrudnienia

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego przeciętnie oceniają własne szanse na rynku pracy. Taką opinię wyraziła ponad połowa badanych – 51,8%. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji zawodowych wskazało łącznie 18,9% badanych respondentów. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają swoje szanse na zatrudnienie jako wysokie wynosił łącznie 29,3%. Porównując wyniki uzyskane w badaniach przeprowadzanych w latach 2013 – 2015 wynika, że ocena obecnych szans na rynku pracy przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego była najwyższa. Oznacza to, że obecni uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych najwyżej oceniają swoje szanse na znalezienie zatrudnienia w oparciu o posiadane kwalifikacje i umiejętności. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów poszczególnych typów szkół jest ściśle uzależniona od rodzaju danej szkoły. Według danych najniżej swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 18,7% wskazań pozytywnych. Najwyżej uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 37,5% pozytywnych opinii. Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada umiejętności wymagane w zakresie poszukiwania zatrudnienia. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 85,4% uważa, że potrafi napisać życiorys, 80,5% list motywacyjny, 77,0% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 68,9% wykonać zadanie praktyczne związane z zawodem. Uczniowie bardzo wysoko oceniają własne kwalifikacje związane z poszukiwaniem pracy. Według danych zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 84,9% zna co najmniej jeden język obcy umożliwiający swobodną komunikację. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 80,2% wskazań. Największe umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego posiadają licealiści. W najmniejszym stopniu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Znajomość języka niemieckiego deklaruje – 24,5% badanych.

10. Doradztwo zawodowe

Niestety okazuje się, że 42,2% badanych nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 26,6% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Odpowiedź twierdzącą wskazało 31,2% respondentów. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy. Warto jednak zauważyć, iż odsetek osób korzystających z usług doradztwa zawodowego lub z innych źródeł wsparcia w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej jest coraz większy. Według danych z takiej formy wsparcia skorzystało 16,8%. W latach 2013-2015 z doradztwa zawodowego korzystało odpowiednio 4,7%, 5,7% oraz 12,9%.

11. Oczekiwania i możliwości dotyczące przyszłej pracy

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 79,9% badanych. Praca na pełen etat jest najbardziej preferowaną formą zatrudnienia. Przyszli absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w mniejszym stopniu są zainteresowani zatrudnieniem w innych formach. Największym zainteresowaniem badanych cieszyłaby się praca w branży działalność produkcyjna – 23,8% oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność – 20,7%. Uczniowie chcą także pracować w takich branżach jak: hotele i restauracje – 18,1% ogólnej liczby udzielonych odpowiedzi, ochrona zdrowia i opieka społeczna – 17,7% oraz handel hurtowy, detaliczny i naprawy – 17,0%. Część badanych – 13,0% chciałoby pracować w jednostkach samorządu terytorialnego oraz w branży administracja – 11,8%. Nieznacznie niższym zainteresowaniem uczniów cieszyłaby się praca w branżach edukacja – 10,8% wszystkich wskazań oraz budownictwo – 9,4%. Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego wynosi aż 3 594 zł. W porównaniu do danych z badania przeprowadzonego w 2015 roku oczekiwania finansowe przyszły absolwentów wyraźnie wzrosły aż o 619 zł

12. Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego są zainteresowani uczestnictwem w programach i zajęciach, które umożliwiają zdobycie niezbędnego doświadczenia zawodowego. Ankietowani uczniowie zgodziliby się uczestniczyć w takich bezpłatnych formach związanych z nabywaniem doświadczenia zawodowego takich jak: staż, wolontariat oraz bezpłatne praktyki. Niemal wszyscy uczniowie byliby zainteresowani uczestnictwem w stażu zawodowym. W takim programie chciałoby uczestniczyć 86,6%, w tym 82,5% uczniów uczęszczających do liceów ogólnokształcących, 76,8% uczniów techników oraz 48,0% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Pozostałe formy wymienione w kafeterii ankiety cieszyły się mniejszym zainteresowaniem uczniów. Na udział w wolontariacie zgodziłoby się 53,8% badanych. W wolontariacie chce brać udział – 59,2% uczniów liceów, 37,0% uczniów techników oraz 23,0% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. W bezpłatnych praktykach skłonnych byłoby uczestniczyć 51,7% respondentów, w tym 55,3% uczniów liceów, 44,4% uczniów techników oraz 13,8% uczniów zasadniczych szkół zawodowych.

Rekomendacje

Szczegółowe analizy, dane oraz diagnozy, zawarte w raporcie „Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego”, umożliwiły zidentyfikowanie najważniejszych oczekiwań i aspiracji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. W raporcie koncentrowano się na ukazaniu bardziej złożonych relacji i zależności pomiędzy zmiennymi różnicującymi badanych uczniów jak typ szkoły oraz płeć, by w sposób jak najbardziej precyzyjny wskazać na rekomendowane działania dostosowane do oczekiwań i potrzeb przyszłych absolwentów. Uczniowie z poszczególnych szkół różnią się diametralnie w zakresie potrzeb, oczekiwań, aspiracji i zainteresowania podjęciem zatrudnienia oraz dalszej edukacji, dlatego należy precyzyjnie dobierać działania w oparciu o wiedzę płynącą między innymi z przeprowadzonych badań. Na podstawie zebranych informacji i danych postanowiono przedstawić rekomendacje i praktyczne wnioski, które powinny przyczynić się do wspierania i kształtowania wyboru określonej ścieżki edukacyjno – zawodowej.

- W związku ze znacznym odsetkiem negatywnych opinii wśród uczniów liceów ogólnokształcących dotyczących odpowiedniego przygotowania absolwentów do podjęcia zatrudnienia, rekomendowane jest dalsze realizowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego, poradnictwa zawodowego, poruszaniu się na rynku pracy oraz wyznaczania ścieżki edukacyjno – zawodowej dla absolwentów liceów, którzy nie zamierzają kontynuować nauki.
- Według danych część uczestników badania- 13,2% nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Taki wynik w pewnym stopniu może oznaczać na niewystarczający poziom doradztwa zawodowo - edukacyjnego w szkołach ponadgimnazjalnych, ponieważ kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły tak znaczny odsetek uczniów nie jest pewnych, czy chce zakończyć, czy kontynuować swoją karierę edukacyjną. Odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej był najwyższy wśród uczniów techników. W związku z powyższym rekomenduje się zwiększenie działań doradczych wśród uczniów ostatnich klas technikum.

- Znaczna grupa badanych uczniów - 42,2% nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 26,6% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy.
- Pomimo zwiększonego zainteresowania wsparciem doradczym w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej, niezbędne jest dalsze wspieranie i promowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa dostępnego zarówno w szkołach, jak i zewnętrznych ośrodkach mogących wspomagać uczniów w odpowiednim kształtowaniu swojej ścieżki zawodowo – edukacyjnej. Wyniki w sposób jednoznaczny wskazują na konieczność podjęcia działań promujących zalety korzystania z pomocy doradcy zawodowego oraz innych instytucji i organizacji we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego.
- Zdaniem 40,0% ankietowanych szkoły, do których uczęszczają nie przygotowują w odpowiedni sposób uczniów do prowadzenia działalności gospodarczej. Najlepiej do prowadzenia działalności gospodarczej przygotowują zasadnicze szkoły zawodowe – 50,0%. Gorsze opinie dotyczące przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej wskazali uczniowie technikum – 25,5% oraz liceum ogólnokształcącego – 15,5%. W związku z przedstawionymi danymi konieczne jest zwiększenie liczby godzin lub wprowadzenie zajęć z zakresu przedsiębiorczości i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Spis wykresów:

Rysunek 1. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=575, w %)	17
Rysunek 2. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?	18
Rysunek 3. Stopień zadowolenia z wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.	19
Rysunek 4. Co zdecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?	20
Rysunek 5. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?.....	22
Rysunek 6. Przygotowanie do podjęcia zatrudnienia a typ szkoły.	23
Rysunek 7. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?.....	24
Rysunek 8. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?	24
Rysunek 9. Ocena przydatności praktyk zawodowych. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017. .	25
Rysunek 10. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?.....	26
Rysunek 11. Plany po zakończeniu nauki. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.	27
Rysunek 12. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.....	27
Rysunek 13. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?.....	28
Rysunek 14. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?	29
Rysunek 15. Miejsce kontynuowania nauki. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.	29
Rysunek 16. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.	30
Rysunek 17. Dlaczego nie zmierza Pani/Pan kontynuować nauki?.....	31
Rysunek 18. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?	31
Rysunek 19. Kierunki migracji zarobkowej. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015, 2017.	32
Rysunek 20. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?.....	32
Rysunek 21. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracy?	33
Rysunek 22. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?.....	34
Rysunek 23. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?	34
Rysunek 24. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?	35
Rysunek 25. Plany emigracji zarobkowej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017.	36
Rysunek 26. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?	37
Rysunek 27. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?	38
Rysunek 28. Podejmowane działania w sytuacji braku zatrudnienia. Wyniki badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017.....	39

<i>Rysunek 29. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.....</i>	<i>40</i>
<i>Rysunek 30. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły.....</i>	<i>41</i>
<i>Rysunek 31. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?</i>	<i>42</i>
<i>Rysunek 32. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?</i>	<i>43</i>
<i>Rysunek 33. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.....</i>	<i>45</i>
<i>Rysunek 34. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?.....</i>	<i>46</i>
<i>Rysunek 35. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?</i>	<i>46</i>
<i>Rysunek 36. Czy w Pana/i szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego?.....</i>	<i>47</i>
<i>Rysunek 37. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?.....</i>	<i>48</i>
<i>Rysunek 38. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?</i>	<i>49</i>
<i>Rysunek 39. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:</i>	<i>50</i>
<i>Rysunek 40. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?.....</i>	<i>50</i>
<i>Rysunek 41. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?.....</i>	<i>51</i>

Spis tabel:

Tabela 1. Dobór próby	6
Tabela 2. Współczynnik skolaryzacji netto w Polsce, województwie opolskim oraz podregionie nyskim. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	9
Tabela 3. Współczynnik skolaryzacji netto w podregionie nyskim w latach 2009 - 2015. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	9
Tabela 4. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku.	11
Tabela 5. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów na koniec 2016 roku.	13
Tabela 7. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć.....	16
Tabela 8. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.	17
Tabela 9. Determinanty wyboru szkoły, porównanie z wynikami badań z lat 2013, 2014, 2015 i 2017.	21
Tabela 10. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.	22
Tabela 11. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.	36
Tabela 12. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.	39
Tabela 13. Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.....	41
Tabela 14. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.....	44